

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Архітектурний факультет
Образотворчого мистецтва і архітектурної графіки
(назва випускової кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВР

на тему:

Художня робота "Без назви" (графіка) у художньо-декоративному
оздобленні інтер'єру навчально-мистецького центру для молоді

Ничипоренко Юлія Валентинівна
(прізвище, ім'я та по батькові здобувача повністю)

Київ 2025 р.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Архітектурний факультет

Образотворчого мистецтва і архітектурної графіки

(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри

Олена САФРОНОВА

„_____” _____ 2025 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВР

Художня робота "Без назви" (графіка) у художньо-декоративному оздобленні
інтер'єру навчально-мистецького центру для молоді
(назва)

Я як здобувач вищої освіти КНУБА розумію і підтримую політику закладу з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувачка: Ничипоренко Юлія

Валентинівна

(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

023 – Образотворче мистецтво,

декоративне мистецтво, реставрація

(спеціальність)

Образотворче мистецтво,

декоративне мистецтво, реставрація

(освітня програма)

Група ОМ-21-1

Керівник: Кравчук О.А.

(прізвище та ініціали)

старший викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Керівник: Творонович І.О.

(прізвище та ініціали)

доктор філософії (PhD)

(науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент: Хараборська Ю.О.

(прізвище та ініціали)

Ідентичність підтверджую

Київ 2025 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: архітектурний

Кафедра: образотворчого мистецтва і архітектурної графіки

Ступінь вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність: 023 - Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Освітня програма: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри

Олена САФРОНОВА

„_____” _____ 2025 року

**З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВР**

Ничипоренко Юлія Валентинівна

(прізвище, ім'я та по батькові здобувача)

1. Тема роботи

Художня робота "Без назви" (графіка) у художньо-декоративному оздобленні інтер'єру навчально-мистецького центру для молоді

затверджена наказом ректора КНУБА № 560/25 від 13.05.2025 року

2. Керівники роботи

Кравчук О.А., старший викладач, Творонович І.О., доктор філософії (PhD), доцент
(прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Строк подання здобувачем роботи до захисту 25.06.2025 р.

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

P.1. Еволюція та теоретичні засади графічного мистецтва

P.2. Особливості художньо-декоративного оздоблення інтер'єру навчально-мистецького центру для молоді

P.3. Засоби, прийоми, композиційне рішення художньої роботи

Закінчення дод. 1 Ілюстативний матеріал

5. Графічний матеріал за розділами

P.1. Репродукції художників

P.2. Приклади художньо-декоративного оздоблення інтер'єру навчально мистецького центру для молоді, ситуаційний план, генеральний план, план будівлі, план приміщення, план приміщення з меблями, план підлоги, план стелі та освітлення, розгортки, 3D-візуалізація

P.3. Авторська графічна робота, 3D-візуалізація: робота інтегрована у стіну навпроти входу

6. Консультанти розділів кваліфікаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірів	
		дата	підпис
Розділ 1.	Кравчук О.А., ст.викл.	21.02.2025	
Розділ 2.	Кравчук О.А., ст. викл.	21.02.2025	
Розділ 3.	Творонович І.О., доцент	21.02.2025	

7.

8. Календарний план виконання роботи:

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1.	14.05.2025 р.
Розділ 2.	28.06.2025 р.
Розділ 3.	18.06.2025 р.
Остаточне оформлення роботи	20.06.2025 р.
Перевірка роботи на плагіат	20.06.2025 р.
Попередній захист роботи на випусковій кафедрі	23.06.2025 р.
Направлення роботи на рецензування	23.06.2025 р.

8. Дата видачі завдання 21.02.2025 року

Зав. кафедри _____
(підпис)

Олена САФРОНОВА
(ім'я та прізвище)

Керівник _____
(підпис)

Оксана КРАВЧУК
(ім'я та прізвище)

Керівник _____
(підпис)

Ігор ТВОРОНОВИЧ
(ім'я та прізвище)

Здобувачка _____
(підпис)

Юлія НИЧИПОРЕНКО
(ім'я та прізвище)

РЕЗЮМЕ (SUMMARY) до кваліфікаційної випускної роботи здобувача:		<i>Ничипоренко Юлія Валентинівна/ Nychyporenko Yuliia</i>	
ЗВО	Київський національний університет будівництва і архітектури		
Тема (українською та англійською)	Художня робота "Без назви" (графіка) у художньо-декоративному оздобленні інтер'єру навчально-мистецького центру для молоді/ Artwork "Untitled" (graphics) in the artistic and decorative interior design of the educational and artistic center for young people		
Освітній ступінь	Бакалавр		
Факультет	Архітектурний		
Випускова кафедра	Образотворчого мистецтва і архітектурної графіки		
Спеціальність	023 образотворче мистецтво декоративне мистецтво реставрації		
Освітня програма	023 образотворче мистецтво декоративне мистецтво реставрації		
Керівник	Ст. викл. Кравчук О.А, доц. Творонович І.О.		
Обсяг роботи:	<i>пояснювальна записка, стор.</i>	<i>розділів</i>	<i>креслень формату А3</i>
	69	3	15
Розділ 1	У першому розділі аналізуються етапи розвитку графічного мистецтва. При цьому підкреслюється, що графічне мистецтво завжди виконувало естетичну та комунікативну функцію і пристосовувалося до технічних можливостей та культурних вимог відповідної епохи. Особлива увага приділяється ролі лінії, кольору, текстури та простору як основних засобів вираження, що залишаються актуальними незалежно від техніки та часу. Підкреслюються особливості сучасного українського образотворчого мистецтва, яке характеризується виразними та експресивними лініями, тісно пов'язаними з емоційним станом автора. Новітні тенденції в графіці – змішані техніки, ручний малюнок та монопринт – досліджуються як можливості поєднання традицій та експериментів. Таким чином, стає очевидним, що сучасне образотворче мистецтво є гнучкою, технічно різноманітною та концептуально багатого сферою, а українська школа образотворчого мистецтва зберігає унікальну мову зображення, що поєднує класичні основи з індивідуальною художньою виразністю.		
Розділ 2	У другому розділі аналізується український та міжнародний досвід створення просторів для художньої освіти молоді (Refugio, Ruangrupa, Espai Jove, Osvitoria Hub, IZONE, Impact Hub Odesa), які підкреслюють важливість зв'язку між індустріальною естетикою, природними матеріалами, мобільністю та художніми акцентами. Ми закладаємо теоретичні основи значення кольорів, текстур, біоміметичного дизайну та структурного розташування для психічного благополуччя молоді. Було перевірено дотримання чинних норм (ДБН В.2.2-3:2018, В.2.2-40:2018,		

	В.1.1-7:2016), що встановлюють вимоги до безпеки, інклюзивності та будівельних матеріалів. Показано, як твори мистецтва можуть слугувати емоційним та структурним центром інтер'єру. Запропоновані рішення базуються на ритмічних дерев'яних панелях, стаціонарних зелених насадженнях, теплих акцентах, локальному освітленні та адаптивності приміщення до потреб молоді аудиторії.
<i>Розділ 3</i>	У третій частині детально аналізується процес створення графічного твору, при цьому основна увага приділяється техніці виконання та особливостям його інтеграції в інтер'єр. Робота виконана у форматі А1 (600 × 800 мм) лайнерами (0,03–0,1 мм) та тушшю. Для досягнення високого рівня деталізації використовувалися щільні лінії та штрихи, а також рідка туш для напівпрозорих тональних заливок. Робота складається з серії ручних малюнків формату А5, з яких вибирається найкраща композиція, переноситься на великий аркуш, окремі елементи детально промальовуються крок за кроком зверху вниз. Робота закріплена в чорній рамі з прихованим підрамником, що створює «висячий» графічний ефект без візуальних відволікань. Художня робота розташована на стіні навпроти входу, між лекційною зоною та зоною ворк-шопів та відпочинку, в центрі поля зору відвідувачів. Це забезпечує максимальну видимість з усіх точок приміщення, візуально врівноважує інтер'єр та підкреслює архітектурну вісь приміщення.
<i>Висновки по роботі:</i>	В рамках кваліфікаційної роботи було досліджено роль графіки в художньо-декоративному оздобленні інтер'єрів навчально-мистецького центру для молоді. Було проведено аналіз графічного розвитку та сучасних стильових напрямків, а також психологічного впливу візуальних рішень та український і зарубіжний досвід у сфері оформлення мистецьких просторів. Художня робота поєднує символіку, композиційну гармонію та естетичну збалансованість. Її застосування в інтер'єрі базується на принципах біофільного дизайну та ергономіки. Роль художньої роботи не обмежується лише декоративною функцією, а поширюється на психологічну та емоційну функції, оскільки вона сприяє розслабленню, покращує концентрацію уваги та створює атмосферу, сприятливу для розвитку здібностей відвідувачів. Практична цінність дослідження полягає в розробці обґрунтованих рекомендацій щодо інтеграції твору в дизайн сучасного освітнього простору, які можуть бути використані в архітектурі, дизайні та педагогічній практиці.
<i>Ключові слова:</i> <i>Keywords:</i>	Графіка, пейзаж, молодіжний центр, біофільний дизайн, психоемоційний вплив/ graphics, landscape, youth center, biophilic design, psycho-emotional impact

Здобувач: _____ /Юлія НИЧИПОРЕНКО/

Керівник: _____ / Оксана КРАВЧУК /

Керівник: _____ / Ігор ТВОРОНОВИЧ /

“ ____ ” _____ 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ЕВОЛЮЦІЯ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА	12
1.1. Джерельна база	12
1.2. Еволюція графічного мистецтва в світовій та українській практиці	13
1.3. Особливості сучасної української графіки	16
1.4. Стильові особливості, новітні течії сучасного графічного мистецтва	19
Висновок до першого розділу	21
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬО-ДЕКОРАТИВНОГО ОЗДОБЛЕННЯ ІНТЕР'ЄРУ НАВЧАЛЬНО-МИСТЕЦЬКОГО ЦЕНТРУ ДЛЯ МОЛОДІ	22
2.1. Аналіз світового та українського досвіду художньо-декоративного оздоблення інтер'єрів навчально-мистецьких центрів для молоді	22
2.2 Теоретичні та нормативні засади художньо-декоративного оздоблення інтер'єру навчально-мистецького центру для молоді	24
2.3. Психоемоційний вплив художньої роботи на формування інтер'єру художньо-декоративного оздоблення інтер'єру навчально-мистецького центру для молоді	26
2.4 Засоби і прийоми художньо-декоративного оздоблення інтер'єру навчально-мистецького центру для молоді	28
2.4.1 Вихідні дані, концепція художньо-декоративного оздоблення інтер'єру	29
2.4.2 Засоби і прийоми, функціонально-планувальне та об'ємно-просторове рішення художньо-декоративного оздоблення інтер'єру навчально-мистецького центру для молоді	31
2.4.3 Стилїстика, меблі, декор, оздоблювальні матеріали, освітлення й озеленення інтер'єру приміщення	33
Висновок до другого розділу	35

РОЗДІЛ 3. ЗАСОБИ, ПРИЙОМИ, КОМПОЗИЦІЙНЕ РІШЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ РОБОТИ	37
3.1. Концепція художньої роботи, жанр, стилістика	37
3.2. Засоби, прийоми, техніка виконання графічної роботи	38
3.3. Композиційне рішення художньої роботи в матеріалі	39
3.4. Процес створення художньої роботи	40
3.5. Особливості розташування художньої роботи в інтер'єрному середовищі	40
Висновок до третього розділу	41
ВИСНОВОК	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	44
ДОДАТКИ	51

ВСТУП

Мистецтво є важливою складовою людського життя, адже воно не лише прикрашає простір, а й формує його атмосферу, впливає на емоційний стан і сприйняття середовища. Художні роботи можуть підкреслювати унікальність приміщення, надавати йому особливий характер та сприяти створенню гармонійного та комфортного середовища. У сучасному дизайні інтер'єру важливо розглядати мистецтво не просто як елемент декору, а як засіб комунікації, що формує взаємодію людини з простором. Ця робота присвячена аналізу впливу художніх творів на дизайн інтер'єру та дослідженню їхньої ролі у створенні концептуальної цілісності простору.

Актуальність теми: Сучасні підходи до оформлення інтер'єру вимагають не лише функціональності, а й емоційної виразності. Художні твори можуть виконувати різні завдання: від покращення візуального сприйняття до створення атмосфери, що сприяє певному настрою чи поведінці. Вивчення цих аспектів допомагає краще зрозуміти, як інтеграція мистецтва в простір може підвищити якість перебування в ньому, забезпечити комфорт та виразити індивідуальність місця.

Мета роботи : Дослідити роль художніх творів у формуванні естетичної та психологічної атмосфери інтер'єру, а також проаналізувати їхній вплив на сприйняття простору людиною:

1. Розглянути, як мистецькі роботи можуть формувати емоційний фон приміщення та впливати на настрій відвідувачів.
2. Дослідити методи інтеграції художніх елементів в інтер'єр, що сприяють гармонізації простору та його індивідуалізації.
3. Визначити, як мистецтво може слугувати засобом візуального балансу та акцентування в інтер'єрі.
4. Оцінити можливості використання художніх робіт для створення концептуальної ідентичності простору.

Це дослідження дозволить краще зрозуміти, як мистецтво здатне змінювати

сприйняття середовища, впливати на його естетику та сприяти гармонізації простору.

Робота сфокусована на вивченні ролі художнього мистецтва в оформленні простору. Досліджується, як художні елементи впливають на загальну атмосферу, емоційний стан людей і сприйняття інтер'єру. Важливим аспектом аналізу є врахування контекстуальних і культурних особливостей, оскільки вони визначають те, як мистецтво взаємодіє з простором та людьми.

Предметом дослідження виступає художня робота та її роль у формуванні атмосфери, стилю та ідентичності інтер'єру виставкових та функціональних приміщень, зокрема навчальних просторів.

Об'єктом дослідження є вплив художнього оформлення інтер'єру на прийняття мистецтва в просторі.

Методи дослідження:

Теоретичні методи включають аналіз та систематизацію літератури, нормативних документів, публікацій у різних виданнях, дослідження проектної документації та фотографій, а також порівняння українських і закордонних прикладів художнього оформлення інтер'єрів лабораторій та виставкових зон.

Цифрове моделювання простору передбачає використання 3D-візуалізацій для аналізу розташування мистецьких елементів у просторі та оцінки їхнього впливу на загальне сприйняття інтер'єру.

Практичні методи включають спостереження за взаємодією людей з мистецькими елементами в інтер'єрі, порівняльний аналіз художньо-декоративних рішень у просторі та проведення експериментів із варіативним розміщенням мистецьких об'єктів для оцінки їхнього впливу на атмосферу приміщення.

Наукова значущість даної роботи полягає в комплексному підході до аналізу художньо-декоративного оформлення інтер'єрів, який охоплює функціональні, психологічні, екологічні та технологічні аспекти. Такий підхід дозволяє розробити інноваційні просторові рішення, що відповідають сучасним вимогам дизайну та сприяють формуванню гармонійного середовища.

У ході дослідження здійснено аналіз існуючих мистецьких і дизайнерських

рішень, вивчено їхній вплив на емоційний стан користувачів та загальне сприйняття простору. Також розглянуто особливості проектування функціонально планувальних і об'ємно-просторових рішень у контексті художньо-декоративного оздоблення інтер'єрів.

РОЗДІЛ 1. ЕВОЛЮЦІЯ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА

1.1. Джерельна база

Дослідження розвитку міського пейзажу в графіці спирається на різнотипові джерела, згруповані у шість тематичних блоків.

- Базові мистецтвознавчі праці - двотомна *“Історія українського мистецтва”*, узагальнююча монографія Е. Гомбріха та дослідження Т. Дж. Кларка - окреслюють еволюцію жанру від античності до сьогодення й формують методологічну основу роботи.
- Українські пейзажисти представлені каталогами аукціонного дому *“Goldens”* (твори Бокшая, Сергеевої, Зайченка) та книгою Н. Мисак; вони забезпечують фактичний матеріал про національну школу та її стильові особливості.
- Напрями розвитку жанру розкривають праці А. Боіма та Д. Харріса, які аналізують академічні й модерністські стратегії зображення міста в європейському мистецтві.
- Мистецькі течії й техніки (Т. Вілкокс, Л. Джонсон) детально описують технологію олійного живопису, що вплинула на графічні інтерпретації міського ландшафту в умовах урбанізації.
- Стиль і теорія зображення (Д. Констебл, В. Гогарт) надають інструменти аналізу композиції, ритму та естетики урбаністичного простору у графічних творах.
- Колекції та цифрові ресурси - платформи GS Art, WikiArt і виставкові каталоги 2010-2025 рр. - пропонують актуальні репродукції й ринкову аналітику сучасних робіт.

Аналіз літературних джерел дозволяє простежити історичну динаміку жанру, виявити національні особливості та підтвердити актуальність теми для сучасної художньої практики.

1.2. Еволюція графічного мистецтва в світовій та українській практиці

Графіка - одна з найдавніших форм візуальної комунікації. Первісні люди використовували лінії та контури для передачі інформації задовго до писемності. Від наскельних зображень до сучасних інфографік, графіка завжди була ключем до візуального діалогу, зберігаючи при цьому свою мистецьку цінність.

Витоки графіки:

Палеоліт подарував світові перші вражаючі зразки графічного мистецтва - наскельні розписи в печерах Ласко, Альтаміра та Шове [рис. 5, 6]. Ці зображення тварин, сцени полювання та символи є не лише артефактами давнини, але й свідченням зародження візуальної комунікації та художнього мислення. Вони відображають перші спроби людини осмислити та зафіксувати навколишній світ за допомогою простих ліній та форм. З розвитком стародавніх цивілізацій графічне мистецтво набуло нових вимірів, функцій та форм графіки.

Наприклад, графіка Стародавнього Єгипту поєднувала естетику та інформативність. Ієрогліфи [рис. 7] були водночас письмом та мистецтвом. Монументальні рельєфи та розписи храмів і гробниць були візуальними хроніками життя фараонів, релігії та міфології.

Стародавня Греція та Рим інтегрували графіку в повсякденне життя. Розвиток алфавітного письма зробив комунікацію доступнішою. Естетичне оформлення простору стало важливим: орнаменти декорували предмети, фрески розповідали історії на стінах, мозаїки вражали складністю [рис. 8].

Потім, у Середньовіччі графіка розквітла у формах, пов'язаних з релігією та рукописною книгою. Майстерні книжкові ілюстрації з деталізацією та символізмом візуалізували біблійні історії. Величні вітражі готичних соборів розповідали історії святих. З винаходом книгодрукування світ зображень отримав можливість для поширення знань та візуальної інформації.

Епоха Відродження стала часом розквіту графіки завдяки винаходу друкарського верстата Гутенбергом. Ця технологія зробила книги доступнішими та стимулювала розвиток ілюстрації та гравюри [рис. 10].

Промислова революція стимулювала розвиток графіки як засобу масової

комунікації, сприяючи розвитку комерційної графіки та нових технологій друку. XX століття стало "золотою епоєю" графічного дизайну з різноманітним стилем: Ар-нуво з його органічними формами, функціональний Баухаус, геометричний конструктивізм, універсальний модернізм та іронічний постмодернізм.

З появою комп'ютерів цифрова графіка спричинила швидкі зміни в графіці. Вона забезпечила гнучкість у створенні зображень, ілюстрацій, анімацій та інтерактивних медіа.

Основні принципи графіки:

Незалежно від історичної епохи та використовуваних технологій, існують певні фундаментальні принципи, що лежать в основі ефективної графічної комунікації:

- Лінія в графічному мистецтві - це базовий і водночас надзвичайно виразний елемент, який виникає як слід від руху точки. Вона може бути прямою або кривою, довгою чи короткою, товстою, тонкою, суцільною або пунктирною - кожна з цих варіацій наділена власною візуальною виразністю та емоційною насиченістю. Лінія окреслює контури, формує об'єкти, задає напрям руху. Зміни товщини й насиченості лінії створюють ефекти об'єму та глибини. Переплетення ліній утворює штрихування, яке передає тональні переходи, фактуру й настрій. Вона може виступати як самодостатній засіб художнього вираження або слугувати основою складної композиції.
- Пляма в графіці, поряд із лінією, є важливим виразним елементом, що визначається площинністю та тональною насиченістю. Вона формує відчуття маси, об'єму й тону, а її форма може бути найрізноманітнішою. Пляма ефективно використовується для передачі світлотіні, моделювання об'єктів і створення просторової глибини. Контрастні співвідношення між плямами надають зображенню драматизму, а сама пляма здатна передавати різноманітні фактури - від гладеньких до шорстких поверхонь.
- Тон - це система градацій світла й тіні, завдяки якій створюється ілюзія об'єму, простору та атмосфери. Саме вміння плавно або контрастно передавати тональні переходи визначає рівень реалістичності зображення та

його емоційний вплив. Тон використовується для моделювання форми: світлі ділянки візуально наближаються, тоді як темні - віддаляються, що надає зображенню тривимірності. Плавні тональні переходи формують м'які, округлі обриси, тоді як різкі контрасти підкреслюють гострі краї та фактуру поверхні. Тон також задає настрій: м'яке освітлення створює відчуття спокою, а різке - напругу та драматизм.

- Фактура в графіці - це візуальна властивість поверхні, що передає враження шорсткості, гладкості, зернистості та інших текстурних якостей, надаючи зображенню глибину, виразність і візуальну переконливість. Художники створюють фактуру за допомогою різноманітних прийомів: штрихування, крапкування, роботи сухим пензлем тощо. У гравюрі важливу роль відіграє структура самого матеріалу - наприклад, волокна дерева чи зерниста поверхня - яка стає частиною художньої фактури. Контраст між різними фактурами акцентує окремі елементи композиції та створює динамічні візуальні ефекти. Пошук нових фактурних рішень є важливою складовою творчого процесу в графіці.

- Простір - основа композиційної побудови, що включає позитивний простір (фігури, об'єкти) та негативний (фон, проміжки між елементами). Їхнє поєднання відіграє вирішальну роль у створенні ілюзії глибини та впорядкуванні зображення. За допомогою лінійної й тональної перспективи, а також перекриття об'єктів художник формує просторову глибину. Негативний простір не лише підкреслює фігури, а й сприяє візуальному балансу, додає ритму й динаміки, а подекуди стає самостійним виразним засобом. Важливим є співвідношення між позитивним і негативним простором - воно визначає гармонію композиції. Поділ на плани (передній, середній і задній) також сприяє відчуттю простору й допомагає глядачеві орієнтуватися в зображенні.

- Композиція в графіці - впорядковане й гармонійне розміщення візуальних елементів, таких як лінії, плями, тони, фактури й простір, з метою створення цілісного, виразного та емоційно насиченого зображення. Вона визначає структуру роботи, спрямовує погляд глядача, акцентує важливі

частини, формує ритм та ієрархію, відображаючи авторський задум. Основними принципами композиції є рівновага (симетрична і асиметрична), ритм (чергування та повтор елементів), пропорції та масштаб (співвідношення розмірів), контраст і нюанс (відмінності та тонкі градації), домінанта й підпорядкування (визначення головного елемента), а також цілісність і гармонія - єдність усіх складників в єдиній композиційній системі.

1.3. Особливості сучасної української графіки

Сучасна українська графіка - це простір, де лінія набуває не лише конструктивного, а й глибоко виразного, психологічного значення. На відміну від декоративно-орнаментального підходу або живописного зображення, ручна монохромна графіка - особливо виконана тушшю, лінером або пером - зосереджується на ритмі, текстурі, щільності та напрямку лінії, яка стає самостійним елементом композиції та змісту.

У таких творах кожен штрих має темп, вагу, силу тиску, а також інтонацію - подібно до інтонації голосу в мові. Лінія в ручній графіці - це не лише контур або обрис об'єкта, а динамічна структура, яка може передавати тремтіння, спокій, напругу, хаос або, навпаки, гармонію. Вона може бути перерваною або суцільною, грубою або майже невидимою, заплутаною або впевненою. Саме тому графіка, особливо монохромна, так тісно пов'язана з внутрішнім станом художника і часто розглядається як форма візуального щоденника, в якому "мовчання" має таку ж силу, як і зображення.

Технічно цей вид графіки традиційно виконувався тушшю та пером або пензлем, у сучасних варіантах - лінером, пігментним маркером або олівцем з тонким кінчиком. Вибір інструменту визначає характер лінії: наприклад, лінер дає чітку, рівномірну товщину штриха, що дозволяє працювати з модульністю та ритмом, а також з високим ступенем контролю форми. Водночас художник може варіювати густоту штрихів, їхній напрямок і довжину навіть в межах одного інструменту, створюючи переходи світла і тіні без використання фарби.

Саме ця техніка - лінійна конструкція зображення з подальшою обробкою

світла і тіні ритмічними штрихами - лежить в основі графічних робіт, представлених у цьому проекті. Виконані лінером (з можливим додаванням туші в заповненнях), вони поєднують технічну точність з художньою виразністю, причому кожен елемент - від каменів до хмар - моделюється штрихами, а не тонами.

Такий тип побудови зображення - де лінія не лише формує форму, а й несе емоційне та змістове навантаження - тісно перегукується з творчими методами визначних українських графіків Сергія Якутовича та Григорія Гавриленко. Їхні роботи є яскравими прикладами того, як лінія перетворюється на носій внутрішнього змісту, здатного розповідати історії, фіксувати психологічні стани, передавати складні багаторівневі асоціації.

Сергій Якутович працював у стилі, що поєднував графічну виразність із глибоким змістом. У його творах відчувається драматизм зображення, точність композиції та візуальна сила штриха. Графіка майстра базується не на хаотичних емоційних спалахах, а на ретельно вивірених, часто ритмічних структурах, що створюють насичене та емоційно заряджене середовище. Це добре видно у роботі "Похорон" [рис. 1] - багатофігурній композиції, виконаній у складній техніці лінійного гравірування, де трагічна атмосфера створюється не кольором, а щільною лінійною драматичністю. Лінія у Якутовича не тільки моделює форми - обличчя, одяг, архітектуру - але й структурує простір і занурює кожну деталь у загальний емоційний контекст. Особливо виразною є центральна група: статичні фігури, сповнені символічного значення. Похмуре небо, надгробки, натовп - все базується на повторюваних динамічних лініях, що підсилюють емоційний ефект сцени. Незважаючи на свою фігуративність, Якутович завжди працює з глибинною структурою композиції - його лінія не тільки зображує, а й розповідає. Саме ця здатність створювати наповнений змістом внутрішній простір поєднує графіку художника з естетикою цього проекту: не буквральність, а атмосфера, не ілюстративність, а розповідь за допомогою ліній.

Григорій Гавриленко - один з провідних майстрів українського ліногравюри середини ХХ століття, який створив унікальний стиль, заснований на поєднанні ритмічності манери виконання з глибоким емоційним ландшафтом українського

села. Хоча техніка гравюри принципово відрізняється від роботи з лінером або тушшю, вона має одну спільну рису: робота зі світлом за допомогою ліній, а не тону чи кольору.

У ліногравюрі “Садок вишневий коло хати...” (ілюстрація до “Кобзаря” Т. Шевченка) [рис. 2] Гавриленко створює ідеалізовану, але не спрощену модель українського простору: вулиця, дерева, будинки, фігури людей - все вигравіровано виразними лініями, вирізаними в лінолеумі, які під час друку залишають яскраві сліди на чорному тлі. На відміну від туші або лінера, де лінія чорна на білому, тут вона світла на темному тлі, проте її будова, ритміка та концептуальна функція дуже схожі.

У композиції чітко видно, як форма виникає завдяки ряду повторюваних штрихів, які не тільки відтворюють об’єкти, але й наповнюють сцену рухом, спокоєм і часом. Штрихи розташовані за принципом природного потоку: вони сліднують за вигинами дерев, розкривають простір вулиці і огортають будинки. Вся картина побудована так, що лінія не обмежує форму, а м’яко формує її - подібно до того, як це досягається в роботі автора з лінером.

Хоча технічно це різні методи, графічні роботи Гавриленка і представлена робота мають спільне те, що зображення створюється за допомогою ритму і структури, а не моделювання тону. В обох випадках лінія не є лише контуром або декоративним елементом, а повноцінним носієм простору та емоцій. Саме завдяки цій властивості “Вишневий сад навколо будинку” залишається не просто ілюстрацією до вірша, а візуальним еквівалентом української лірики, спокою та спогадів, які оживають завдяки лінії - як вирізаній, так і намальованій.

1.4. Стильові особливості, новітні течії сучасного графічного мистецтва

Сучасна графіка - це надзвичайно динамічна та багатогранна галузь, яка охоплює як традиційні техніки (ліногравюра, офорт, холодна голка), так і новітні форми, що з’явилися завдяки розвитку цифрових технологій, змішаних медіа та актуальних тем. Графіка вже не є лише допоміжним засобом ілюстрації, а все частіше виступає як самостійний вид мистецтва з сильним концептуальним змістом.

Серед сучасних тенденцій можна виділити кілька ключових напрямків:

Графіка змішаної техніки - це напрям, в якому художник поєднує кілька різних технік і матеріалів в одній роботі. У графіці це можуть бути друковані відбитки, ручні роботи тушшю або лінером, колажі, використання тканин, ниток, фактурного паперу, шрифтів, акрилу тощо.

Основна ідея змішаної техніки полягає в тому, щоб розширити межі графіки і перевести її з плоскої в тактильну, матеріальну форму, в якій кожен елемент є не тільки візуальним рівнем, але й значущим жестом. Часто художники поєднують традиційні техніки гравіювання зі структурованим фоном, фрагментами текстилю, фотографіями або відбитками природних об'єктів (листя, тканини, сітки тощо).

У роботах, виконаних у змішаній техніці, лінія може взаємодіяти з фізичною текстурою поверхні, створюючи ефект об'єму або навіть рельєфу. Такі композиції часто сприймаються як графіка на межі з інсталяцією.

Цей напрям особливо популярний в книгах авторів, книгах про мистецтво та виставкових проектах, де кожен аркуш є унікальним.

Ручна штрихова графіка є однією з найповільніших, найуважніших і "медитативних" технік у сучасному мистецтві. Вони базуються на поступовому створенні зображення за допомогою ліній, без тонів, кольорів або цифрових засобів. Для цього використовуються лайнери (пігментні олівці), перо з тушшю, капілярні олівці та гелеві олівці.

Це не репродуктивна графіка, як у випадку з офортом, а унікальні, оригінальні твори, в яких художник контролює кожен міліметр зображення. Основою є лінія - рівномірна або вільна, з різною частотою, напрямком, довжиною та інтенсивністю. Лінії можуть бути паралельними, перехресними, точковими або довільними - залежно від стилю художника [рис. 3,4].

Головною особливістю є створення об'єму і глибини без тону, лише за допомогою ритму і щільності ліній. Ця техніка вимагає високої концентрації і технічної витривалості, але дозволяє досягти надзвичайно сильної пластичної виразності.

Рукописні лінійні малюнки часто використовуються в:

- психологічних пейзажах, в яких зовнішній простір відображає внутрішній стан;
- абстрактних структурах, в яких лінія стає самостійним об'єктом;
- символічних або медитативних зображеннях, наприклад, в сучасних авторських проектах з лінером.

Слоєва монотипія - це експериментальна техніка, за допомогою якої художник створює зображення шляхом послідовного друку з однієї або декількох поверхонь (наприклад, скла, пластику, гелю), утворюючи зображення шляхом накладання напівпрозорих елементів.

На відміну від класичної монотипії, де відбиток утворюється випадково, техніка шарування базується на контрольованій багат шаровості: художник друкує кілька разів, змінюючи колір, текстуру, прозорість або орієнтацію зображення. Це створює складний візуальний ефект - "графіку в русі", де попередні шари залишаються видимими, а останній лише частково їх перекриває.

Важливо, що тут не використовується різання, як у гравюрі - вся робота виконується за допомогою фарби, руху і випадковості, тому кожна монотипія є унікальною.

Сучасні художники часто поєднують цю техніку з додатковими ручними роботами, лінером, пастеллю або кольоровими акцентами - це робить композицію глибшою і багатогранною. Шарова монотипія ідеально підходить для роботи з емоційною абстракцією, текстурами та органічними структурами.

Висновок до першого розділу

Графіка зазнала безперервного розвитку - від перших печерних малюнків у Ласко та Альтамірі до складних цифрових медіа сьогодення. На кожному історичному етапі вона залишалася універсальною мовою, що увібрала в себе досвід цивілізацій - від ієрогліфів Єгипту та мозаїк античності до високого друку епохи Відродження та масового друку індустріальної епохи.

Українська графіка утвердилася як самостійна художня система, що перейняла європейський досвід роботи з поліграфічними техніками і водночас розвинула власні

стилістичні пошуки - від барокової гравюри до сучасної авторської гравюри. Її характер визначає виразна монохромна лінія, здатна одночасно конструювати форму і передавати глибокі психологічні стани, що характеризує творчість Василя Перевальського, Григорія Гавриленка та їхніх наступників.

Таким чином, перший розділ підтверджує, що графічне мистецтво, яке сягає своїм корінням античної візуальної комунікації та збагатилося технологічними інноваціями, залишається динамічним явищем. Воно одночасно зберігає культурну пам'ять і слугує лабораторією для художніх експериментів, активно інтегруючи українську мистецьку ідентичність у світовий контекст.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬО-ДЕКОРАТИВНОГО ОЗДОБЛЕННЯ ІНТЕР'ЄРУ НАВЧАЛЬНО-МИСТЕЦЬКОГО ЦЕНТРУ ДЛЯ МОЛОДІ

2.1. Аналіз світового та українського досвіду художньо-декоративного оздоблення інтер'єрів навчально-мистецьких центрів для молоді

Сучасний мистецько-освітній центр для молоді - це не просто освітній простір, а платформа для спілкування, творчості та культурної взаємодії. Художнє оформлення таких інтер'єрів має сприяти створенню неформальної атмосфери, стимулювати творче мислення та пропонувати гнучкість у використанні приміщень. Успішні приклади, як в Україні, так і за кордоном, демонструють тенденцію до використання комбінованих матеріалів, живої зелені, оригінальних декоративних елементів та акцентного освітлення як важливих елементів естетики.

Закордонний досвід

У Берліні є Refugio - культурно-освітній центр, який поєднує в собі майстер-класи, лекції, поетичні вечори та творчі майстерні [рис. 11, 12]. Інтер'єр цього простору - це поєднання індустріальної основи (бетон, відкриті комунікації) з теплими дерев'яними вставками та декором ручної роботи. Декоративні елементи часто створюють самі учасники, що посилює відчуття причетності. На стінах - невеликі витвори мистецтва, підвісні полиці з книжками та зелень у горщиках. Простір залишається максимально трансформованим, але при цьому візуально впізнаваним.

Інший приклад - мистецький колектив Ruangrupa в Джакарті, який створює гібридні освітні та мистецькі простори для молоді [рис. 13-15]. Вони широко використовують прості матеріали (фанера, текстиль, конструкції з перероблених меблів), оригінальний графічний дизайн, мальовані акценти та декоративні візерунки на тканині. Такий підхід створює інклюзивну та "людську" атмосферу без дорогих рішень, але з глибоким емоційним впливом.

Espai Jove La Fontana - молодіжний центр у Барселоні, де в одній будівлі розташовані конференц-зали, майстерні, галерея та зони відпочинку. [рис. 16-18].

Дизайн інтер'єру поєднує бетон, дерев'яні меблі, яскраві акценти (помаранчеві, сині та жовті елементи) та художні вставки на стінах (цитати та

ілюстрації). Особливу роль відіграє освітлення: для адаптації до виду діяльності (конференція, виставка, дискусія) використовуються трекові системи, які змінюють напрямок світла.

Український досвід

В останні роки в Україні почали з'являтися багатофункціональні освітні та культурні простори для молоді. Один з найяскравіших прикладів - Hub Osvitornia в Києві [рис. 19-21]. Тут проводяться конференції, публічні дебати та воркшопи. У дизайні використані дерев'яні панелі, меблі зі світлих натуральних матеріалів, відкриті стелажі, оригінальна графіка на стінах і живі рослини. Інтер'єр простий, але не захаращений, з чітко визначеною візуальною структурою.

Інший приклад - креативний центр IZONE у Києві [рис. 30, 31]. Це колишня промислова будівля на Подолі, яку перетворили на багатофункціональний простір для виставок та воркшопів. Інтер'єр будівлі зберіг свою "фабричну" автентичність: оголена цегла й металеві балки поєднуються з легкими перегородками з фанери. Мобільні подіуми та модульні меблі дозволяють швидко переконфігурувати зал відповідно до потреб заходу - від лекції чи виставки до вечірнього концерту. Відкриті стелажі з книгами, графічні постери на стінах і великі панорамні вікна створюють атмосферу творчої майстерні, а обстановка може бути адаптована до будь-якого нового проекту.. Таким чином, IZONE слугує гнучкою культурною платформою, яка відповідає найважливішим вимогам молодіжного мистецького та освітнього простору.

Інший приклад - Impact Hub Odesa - багатофункціональний простір, орієнтований на події та розвиток соціальних ініціатив [рис. 32-36]. Інтер'єр центру - це поєднання індустріальної естетики та житлового комфорту: відкриті стелі з вентиляційними каналами, світлі стіни з графічними елементами та багато натурального дерева в оздобленні. Простір поділено на робочі зони, зону для презентацій та неформального спілкування з м'якими меблями, книжковими полицями, зонами з акваріумом та декоративною зеленню. Окремі приміщення можна реконфігурувати - наприклад, кімнату зі сценою та проектором легко переобладнати у формат кінопоказу або лекції. Завдяки яскравим меблям і

світловому дизайну атмосфера центру залишається динамічною, дружньою та творчою, що відповідає потребам мистецького та освітнього середовища для молоді.

2.2. Теоретичні та нормативні засади художньо-декоративного оздоблення інтер'єру навчально-мистецького центру для молоді

Дизайн інтер'єру освітньо-мистецького простору, розрахованого на молоду аудиторію, має відповідати сучасним уявленням про комфортне, функціональне та стимулююче середовище. Художньо-декоративне рішення не може бути другорядним - воно формує перше враження, визначає характер взаємодії з простором і впливає на поведінкові реакції, працездатність і настрій. У цьому контексті важливо враховувати як принципи композиції та естетики, так і чинні норми, що гарантують безпеку та доступність приміщень.

Естетичні та психологічні принципи дизайну простору

Кольорове та декоративне середовище інтер'єру безпосередньо впливає на психоемоційний стан людини. Це підтверджують численні психологічні дослідження. Зокрема, робота Джона Люшера та Єви Хеллер показала, що кольорова палітра простору може викликати відчуття тепла і захищеності або, навпаки, тривоги і напруги. Для прикладу:

- жовтий стимулює до роздумів, асоціюється з енергією, діалогом і позитивом;
- зелений заспокоює, стабілізує емоційний фон і асоціюється з природою та розвитком;
- сірий і графітовий - нейтральні, створюють фон і не відволікають увагу, але в надлишку можуть спровокувати байдужість або втому;
- теплі текстури дерева створюють враження затишку, впевненості та обжитого простору.

Важливо зазначити, що молодь особливо чутлива до перевантаження - надлишок декоративних елементів, яскравих кольорів або несумісних фактур може викликати втому, дратівливість або відторгнення. Тому важливо дотримуватися балансу між акцентним і нейтральним, а також організувати простір так, щоб

декоративні елементи підкреслювали структуру приміщення, а не вступали з ним у конфлікт.

У цьому проекті ці принципи реалізовані через поєднання сірих поверхонь, дерев'яних рейок, стабілізованої зелені та акцентів жовтого кольору - такий підхід створює теплу атмосферу, не втрачаючи при цьому сучасної стриманості.

Біофільний підхід до художнього оздоблення

Біофільний дизайн - один із сучасних підходів до створення емоційно комфортного середовища. Він базується на використанні природних матеріалів, форм, кольорів та елементів. Згідно з дослідженнями Terrapin Bright Green Institute (США), присутність рослин у приміщенні може знизити рівень стресу до 37%, підвищити концентрацію уваги та покращити загальний настрій. У художньо-декоративному оформленні освітніх просторів цей підхід реалізується через :

- використання натурального дерева у меблях та панно;
- інтеграції стабілізованих або живих рослин, таких як сциндапус золотистий або мох, які є візуально приємними, невибагливими та безпечними [рис. 22];
- імітація природного світла, що досягається завдяки м'якому, розсіяному світлу та теплим весняним акцентам.

У дипломному проекті використано стабілізований мох, який не потребує догляду, але візуально виконує ту саму функцію, що й жива зелень: додає глибини, врівноважує бетонні поверхні та створює емоційне відчуття "життя" у просторі.

Вплив композиційної організації на сприйняття

Композиційна структура інтер'єру базується не лише на естетиці, а й на логіці сприйняття: вертикальні та горизонтальні ритми, модулі, що повторюються, візуальні осі - все це допомагає людині орієнтуватися в просторі, підсвідомо відчувати його впорядкованість. Чітке зонування за допомогою декоративних засобів (наприклад, дерев'яних рейок або контрастних кольорів) допомагає розмежувати функції: навчальну зону, зону спілкування та неформальну зону відпочинку.

У проекті художньо-декоративне зонування досягається за допомогою декоративних вертикальних елементів, локального освітлення та різних типів меблів, що відповідає принципу багат шарової композиції - де кожна зона візуально виділяється, але не є жорстко відокремленою.

Нормативні вимоги та їх інтеграція

Окрім естетичних та психологічних критеріїв, дизайн інтер'єру навчального простору має відповідати чинним в Україні будівельним нормам. Зокрема, згідно з ДБН В.2.2-3:2018 "Будинки і споруди. Заклади освіти", передбачається забезпечення комфортного середовища, включаючи вимоги до освітлення, оздоблювальних матеріалів та безпеки. Всі декоративні елементи, що використовуються, повинні бути виготовлені з нетоксичних матеріалів, мати сертифікати відповідності та бути безпечними для використання в громадських місцях.

Згідно з ДБН В.2.2-40:2018 "Інклюзивність будинків і споруд", декоративні елементи не повинні створювати перешкод для пересування людей з інвалідністю, повинні мати достатній контраст і бути візуально чіткими.

Проект відповідає вимогам, що стосуються кольорових акцентів та відсутності громіздких декоративних елементів у зоні циркуляції. Крім того, ДБН В.1.1-7:2016 "Пожежна безпека об'єктів будівництва" визначає допустимі матеріали - декоративні панелі та меблі в інтер'єрі повинні бути виготовлені з матеріалів з низьким ступенем горючості. У проекті використовуються ламіновані дерев'яні панелі з відповідними сертифікатами, а на шляхах евакуації не використовується декоративний текстиль.

2.3. Психоемоційний вплив художньої роботи на формування інтер'єру художньо-декоративного оздоблення інтер'єру навчально-мистецького центру для молоді

Твір мистецтва, розміщений в приміщенні, виконує не лише естетичну функцію: він формує емоційну атмосферу простору, надає йому характер і ритм, створює фокус для інтелектуального сприйняття. В освітньо-мистецькому центрі для молоді цей твір мистецтва може стати візуальним і психологічним орієнтиром, що створює баланс між творчістю, зосередженістю і спокоєм [рис. 24].

Структура та графічна мова роботи

Робота, інтегрована в цей простір, виконана в графічній техніці з елементами туші та штрихування. Композиційно вона побудована як дорога з камінням, що перетинає ландшафт до горизонту, над яким нависають драматичні хмари. Візуально це метафора переходу, подолання та процесу руху вперед -теми, що тісно перегукується з процесом навчання, самопізнання та творчості.

Стримана монохромна палітра, відсутність фігуративності та детальна штриховка створюють ефект "внутрішнього пейзажу" - стану, в якому глядач занурюється у власні асоціації. Ця образність не нав'язлива, а м'яко втручається в простір і створює емоційну глибину інтер'єру, особливо на контрасті зі строгими лініями меблів чи оздоблення.

Психоемоційний ефект у просторі

Згідно з нейропсихологічними дослідженнями, роботи з лінійною перспективою, повторюваними ритмами (в даному випадку каміння і хмар) і атмосферною глибиною викликають відчуття безпеки і простору. Цей ефект важливий у невеликих приміщеннях, особливо якщо кількість вікон обмежена. У цьому випадку:

- візуальна перспектива створює ілюзію глибини, візуально "розсуваючи" стіни;
- накладання штрихів створює спокійний ритм, що дозволяє працювати в медитативному ключі;
- порожнеча в центрі композиції залишає простір для роздумів, уяви та інтерпретації.

Ці якості є ідеальним доповненням до просторів, призначених для конференцій, читання, дискусій або релаксації. Твір мистецтва не відволікає, а надає "підтримку" - і це є важливим елементом в художньому оформленні освітнього простору.

Взаємодія з інтер'єром

Оскільки інтер'єр освітньо-мистецького центру витриманий у поєднанні бруталізму, еко-дизайну та м'яких кольорових акцентів, мистецький твір

гармонійно вписується в цей візуальний контекст. Чорно-біла кольорова гама поєднується з сірими текстурами бетону, а форма та ритм каменів перегукуються з дерев'яними рейками та оздобленням стін.

Розміщення в просторі та роль в композиції інтер'єру

Твір мистецтва призначений для розміщення на стіні навпроти входу в приміщення, що автоматично робить його першою точкою візуального інтересу для кожного, хто входить [рис. 25]. Таким чином, він відіграє не лише естетичну та емоційну роль, але й функцію просторової навігації - вказує напрямок руху, притягує погляд і формує логічний центр композиції всього інтер'єру.

Контраст між її стриманою графікою та теплом дерев'яного оздоблення створює баланс між емоційною глибиною та функціональною впорядкованістю простору. В результаті робота є не елементом дизайну, а якісною точкою входу в загальну атмосферу приміщення - простір одразу сприймається як уважний до деталей, спокійний, але з внутрішнім наповненням.

2.4. Засоби і прийоми художньо-декоративного оздоблення інтер'єру навчально-мистецького центру для молоді

При розробці інтер'єру освітньо-мистецького центру для молоді головним завданням було поєднати функціональність з візуальною емоційністю.

Простір мав бути практичним, придатним для проведення конференцій, воркшопів та творчих заходів, але водночас надихаючим, естетичним та приємним для тривалого перебування.

У цьому проекті художньо-декоративний дизайн відіграє ключову роль у створенні атмосфери: він не є другорядним, а формує характер приміщення через матеріали, кольори, ритми, освітлення та акценти. Оскільки простір

орієнтований на молодь, особливу увагу було приділено деталям, що впливають на сприйняття: мікrokонтраст, візуальні ритми, м'яке зонування всього декору. Основними засобами художньо-декоративного оздоблення стали наступні:

- поєднання індустриальних і природних матеріалів (бетон, дерево, рослини)

- використання дерев'яних рейок як ритмічного декоративного елемента;
- інтегровані рослини (сциндапус, мох), що впливають на форму та колір;
- теплі кольорові акценти (жовтий і гірчичний) для підтримки візуальної енергії;
- світло як композиційний прийом - локальне, спрямоване, з акцентами [рис. 19];
- інтеграція авторського витвору мистецтва, який не вступає в конфлікт з оздобленням, а підсилює загальне враження від простору.

Всі декоративні рішення не існують ізольовано - вони працюють в комплексі з плануванням, функціями простору, характеристиками матеріалів і потребами цільової аудиторії.

У наступних підрозділах буде детальний огляд:

- Вихідні дані, на яких базується концепція декорування;
- принципи та прийоми, що вплинули на функціональну та просторову організацію;
- стилістичні особливості, меблі, освітлення, озеленення та матеріали.

2.4.1 Вихідні дані, концепція художньо-декоративного оздоблення інтер'єру

Розробка дизайну інтер'єру базувалася на низці практичних і концептуальних факторів, які визначили загальний характер простору та основні дизайнерські рішення. Навчальний мистецький центр для молоді був спроектований на площі 140 м², що дозволило створити вільну та відкриту структуру з чітко визначеним зонуванням [рис. 25].

Каркасна конструктивна схема планування будівлі з чіткою сіткою колон, а також двостороннє природне освітлення - велике панорамне вікно, що займає майже всю висоту стіни (в зоні відпочинку) і два менших вікна в лекційній зоні, дола можливість розробити художньо-декоративне оздоблення інтер'єру центру з відкритою планувальною структурою приміщення лекційної зони та зони воркшопу. Незважаючи на це, глибина простору і наявність колон вимагали

додаткової роботи над композицією, світлом і матеріалами, щоб візуально збалансувати простір і створити комфортне середовище.

Концепція: поєднання естетики та функціональності. Основна ідея дизайн-концепції полягає у створенні збалансованого середовища, що поєднує урбаністичну жорсткість з живою, теплою пластикою природних матеріалів. Основними стилістичними стовпами є легкий бруталізм, елементи еко-дизайну та структурний ритм, що відповідає мисленню молоді, візуально чутливої аудиторії.

Художньо-декоративне рішення базується на:

- вертикальні дерев'яні рейки, які ритмічно структурують простір, виконуючи роль графічного фонового модуля і одночасно маскуючи функціональні зони [рис. 23];
- інтеграція природних елементів - декоративне озеленення з живих, стабілізованих рослин, таких як сциндапсус, та декоративні панно з моху на стіні за лаштунками;
- поєднання кольорових акцентів - горизонтальна смуга гірчично-жовтого кольору на стінах додає візуальній енергії, підтримуючи загальну монохромну основу з бетону, дерева та графіту;
- створення епізодичних композиційних акцентів, зокрема авторської графічної роботи навпроти входу, що виконує роль емоційного центру простору;
- використання світла як декоративного інструменту: інтегроване в рейки освітлення, локальні точкові світильники над арт-простором, тепле бічне світло - все це підсилює глибину та змінює характер простору залежно від часу доби.

Врахування особливостей цільовою аудиторією центру якою є молодь (віком від 16 до 25 років), дизайн повинен був уникати академічного чи "офісного" вигляду, а натомість створювати атмосферу сучасного, відкритого та гнучкого середовища, сприятливого для спілкування, навчання та творчості.

Саме тому в основі декоративного оформлення лежить ідея візуального

діалогу між матеріалами: строгі форми колон обігруються м'якими хвилями озеленення, ритм планок контрастує з вільним розміщенням меблів, а холодні тони стін компенсуються деревом і теплими кольорами. Все це виступає не лише естетичним прийомом, а й інструментом підсвідомого емоційного регулювання простору - не тисне, не нав'язується, а підтримує структуру.

2.4.2 Засоби і прийоми, функціонально-планувальне та об'ємно-просторове рішення художньо-декоративного оздоблення інтер'єру навчально-мистецького центру для молоді

Функціонально-просторове рішення освітньо-мистецького центру базується на поєднанні відкритого планування та логічного зонування, що забезпечує гнучкість у використанні простору. Основним завданням художньо-декоративного оформлення було не тільки прикрасити, а й підкреслити межі функціональних зон, не використовуючи жорстких перегородок або візуально важких елементів.

Загальна структура та зонування

Приміщення розділене на кілька ключових зон, кожна з яких виконує певну функцію:

- лекційною-залу - основна функціональна зона з проектором, місцями для сидіння, сценою та зеленим декоративним панно на задньому плані [рис. 26];
- зона неформального спілкування - розташована ближче до великого панорамного вікна, з м'яким денним світлом, світлими меблями та природним оточенням [рис. 27];
- декоративна стіна з твором мистецтва - візуальний акцент у центрі лінії зору від входу [рис. 29].
- Рецепція - це компактна стійка з білого ламініату, яка стоїть прямо біля входу. За нею розташована решітчаста задня стіна та три підвісні світильники, які задають тон у приміщенні [рис. 28].
- Вбиральня поруч із рецепцією: світла керамічна плитка, безбар'єрний

прохід, поручні-опори поруч із туалетом.

Кожна із зон підтримується окремими декоративними елементами: зміна ритму планок, освітлення, кольору, висоти меблів та використання матеріалів з різною фактурою.

Об'ємні та просторові прийоми

Для того, щоб візуально впорядкувати простір, не втрачаючи його відкритості, були використані наступні ключові прийоми:

- Рейки як інструмент зонування. Вертикальні дерев'яні рейки не тільки слугують декоративним елементом на задньому плані, але й створюють ритм, який м'яко розділяє зони без перегородок. Зокрема, вони використовуються для відокремлення зони кафе від основної частини простору [рис. 26].
- Ритм і повторення. Повторювані елементи (горизонтальні жовті смуги, однакові блоки шаф, ритм планок і плитки на сцені) підтримують відчуття логіки, структури і "порядку" в просторі [рис. 24].
- Контрастні матеріали. Використання грубих бетонних текстур у поєднанні з теплими текстурами дерева і живою зеленню створює глибину і багатшаровість, що особливо важливо в невеликому просторі [рис. 38].
- Композиційна вісь. Робота з композиційним центром (художня графіка на стіні навпроти входу) підсилює глибину простору і відразу створює атмосферу. Вісь доповнюється локальним освітленням і фоном з вертикальних рейок [рис. 24].
- Горизонтальна кольорова смуга. Жовта смуга, що проходить вздовж стін на висоті близько одного метра, візуально об'єднує весь простір і створює відчуття цілісності. Вона не лише слугує декоративним акцентом, але й допомагає зорієнтуватися в приміщенні [рис. 37].
- Інтегруюче світло. Освітлення проекту виконує не лише технічну, але й декоративну функцію: вбудоване освітлення за рейками та точкові світильники над творами мистецтва формують багатшаровий візуальний

сценарій [рис. 26-29].

Плавні переходи та адаптивність

Художньо-декоративне рішення підтримує ідею адаптивного простору - користувачі можуть вільно переміщатися між зонами, не відчуваючи себе ізольованими або "випадковими" у своєму розташуванні. Всі переходи спроектовані м'якими, підпорядкованими логіці композиції: зниження ритму, зміна фактури або світла замінюють фізичні перегородки. Загалом тривимірне рішення не тільки відповідає функціональним вимогам приміщення, але й створює відчуття простору, цілісного, продуманого і водночас вільного, що особливо важливо для творчого середовища, де має бути місце для гнучкості, імпровізації та нових варіантів використання. Проект відповідає основним вимогам доступності відповідно до стандартів ДБН В.2.2-40:2018 та ДСТУ-Н Б В.2.2-31:2011. Основні проходи в будівлі мають ширину понад 1,5 метра, що забезпечує вільний рух людей з інвалідністю на інвалідних візках. Усі проходи між зонами безступеневі, немає перепадів висоти, порогів або сходинок. Візуальні орієнтири (жовті смуги вздовж стін) та продумане освітлення сприяють вільному пересуванню в будівлі.

Вхідна зона та зони для повороту перед робочими столами відповідають законодавчим вимогам щодо свободи пересування, а доступ до основних зон, включаючи лекційний зал, рецепцію, зону відпочинку та туалети, є безбар'єрним. Туалети мають простору кабінку з поручнями та достатньо місця для повороту

2.4.3 Стилiстика, меблі, декор, оздоблювальні матеріали, освітлення й озеленення інтер'єру приміщення

Стилiзація інтер'єру

Художньо-декоративне рішення інтер'єру базується на поєднанні легкого бруталізму, фітодизайн та елементів сучасного мінімалізму.

Основним завданням було створити простір, який не відчувається холодним або стерильним, але при цьому зберігає архітектурну простоту, ясність форм і нейтральність для різних типів заходів [рис. 28, 38].

Бруталізм проявляється в бетонному оздобленні стін, відкритих конструкціях,

геометричних формах і наявності візуально масивних елементів (колони, чорні стельові балки). Ця основа контрастує з екологічними вставками - дерев'яними планками, стабілізованим мохом, живими рослинами, які пом'якшують простір і роблять його теплим, живим і візуально "дружнім".

Таке поєднання дозволяє зберегти баланс між формальним і неформальним, що є важливим для цільової аудиторії - молодих людей, які потребують структури і свободи.

Декор

Декоративні елементи не мають "прикладного" характеру - всі вони виправдані з функціональної точки зору:

- Твір мистецтва, розміщений навпроти входу, виконує роль композиційного акценту простору. Він виконаний у графічній техніці, що перегукується з вертикальними рейками та ритмом меблів [рис. 26].
- Дерев'яні рейки слугують декоративною, структурною обробкою та ритмічним "візерунком" для стіни - вони створюють тінь, ритм і розбивають площини [рис. 24, 26-28];
- Смуга кольору (гірчично-жовтий) - декоративний прийом, що підкреслює горизонтальний напрямок руху в просторі [рис. 24, 28, 38];

Оздоблювальні матеріали

У проекті використані декоративні та функціональні матеріали, які є зносостійкими:

- Стеля - гіпсокартон з інтегрованими панелями та частково відкритими чорними елементами для створення контрасту [рис. 26-28];
- Підлога - ламінат або ПВХ з текстурою дерева (залежно від бюджету), що додає тепла та візуальної текстури;
- Стіни - поєднання декоративної бетонної штукатурки, пофарбованих поверхонь та дерев'яної обшивки [рис. 38];
- Рейки - натуральне дерево або МДФ з дерев'яним шпоном (вибір залежить від бюджету), вертикальні, з підсвічуванням;
- Меблі - поєднання металевого каркасу, білої ламінованої ДСП та

дерев'яних вставок [рис. 24, 26-28];

- Вибір матеріалів базувався на принципі візуальної легкості + глибина фактури та практичність використання.

Освітлення

Освітлення виконує не тільки технічну функцію, воно також є частиною декоративної системи дизайну інтер'єру [40]:

- Основне освітлення забезпечують вбудовані квадратні стельові панелі, які випромінюють тепле світло [рис. 26-28];
- Акцентне освітлення - трекові світильники над твором мистецтва, локальне освітлення за рейками;
- Бічне денне світло - з двох сторін: велике панорамне вікно в зоні відпочинку і два невеликих вікна в конференц-зоні ;
- Комбінація джерел світла дозволяє створювати різні сценарії освітлення - для конференцій, вечірніх заходів та неформальних зустрічей.

Висновок до другого розділу

Художньо-декоративне оформлення сучасного освітньо-мистецького центру для молоді має велике значення у створенні комфортного, естетичного та психологічно гармонійного простору. Аналіз міжнародного та українського досвіду підтвердив, що успішний дизайн таких центрів базується на поєднанні функціональності, гнучкості та емоційної виразності. Вдале використання природних матеріалів, біофільного дизайну, акцентованого освітлення та інтеграція оригінальних творів мистецтва допомагає створити середовище, яке стимулює творче мислення та сприяє психологічному благополуччю молоді.

Теоретичною основою проекту є психологічні принципи вибору кольорової палітри, композиційного зонування простору та використання біофільних елементів, які позитивно впливають на емоційний стан відвідувачів, знижуючи рівень стресу та підвищуючи концентрацію уваги. У цьому контексті особливо важливо розуміти, що мистецтво - це не просто декоративне доповнення, а центральний елемент інтер'єру, який характеризує атмосферу, надає простору ідентичності та створює додатковий психологічний комфорт.

Художньо-декоративне оформлення освітніх та мистецьких просторів, таким чином, виконує не лише естетичну функцію, але й важливу соціокультурну роль. Він інтегрує сучасні тенденції, зберігає і переосмислює традиції та адаптує їх до вимог сучасного молодіжного середовища, що сприяє створенню унікального, емоційно насиченого і творчо стимулюючого інтер'єру.

РОЗДІЛ 3. ЗАСОБИ, ПРИЙОМИ, КОМПОЗИЦІЙНЕ РІШЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ РОБОТИ

3.1. Концепція художньої роботи, жанр, стилістика

Ця робота є графічною композицією, виконаною з використанням лінера та туші. Основний жанр - пейзаж, оскільки в центрі композиції - природні форми: кам'яниста дорога, масивні скелі, стрімкі кручі та повітряні хмари. Композиція є самостійним і довершеним твором, створеним спеціально для оформлення інтер'єру приміщення, пов'язаного з освітою та мистецтвом [рис. 24, 38].

Використання монохромної графіки надає зображенню стриманої елегантності та привертає увагу до ліній, форм і структур. Стиль роботи поєднує лінійний реалізм (точне відтворення об'єму, простору та пропорцій) з елементами сучасної експресивної графіки - емоційним помахом пензля, стилізацією форм та перебільшеними деталями. Такий підхід створює баланс між впізнаваністю зображень і свободою інтерпретації.

Концептуальна ідея роботи полягає у зображенні символічного шляху особистісного та творчого розвитку молоді, що відповідає основній функції освітньо-мистецького центру. Кам'яна стежка, що веде крізь низку валунів, символізує процес пошуку та накопичення досвіду, а кожен камінь - етапи та перешкоди на шляху до особистісного розвитку. Високі, деталізовані хмари є метафорою творчих ідей, емоційних переживань та швидкоплинності сучасного життя, з якими стикаються молоді люди.

Композиційне рішення роботи - вертикальний формат із сильною діагональною структурою. Вертикальна орієнтація підсилює відчуття просторової глибини та створює ефект вікна у візуальному середовищі приміщення. Діагональна структура вулиці створює динаміку та рух і спрямовує погляд глядача з переднього плану в глибину композиції. Ритмічне повторення кам'яних форм і хмарних масивів сприяє медитативному ефекту і створює атмосферу спокою, зосередженості та емоційного благополуччя. Відсутність кольорів може здатися, на перший погляд, занадто серйозним, беземоційним, "пустим" та депресивним, але в поєднанні з

теплим та відносно яскравим інтер'єром, робота ідеально вписується по принципу “асиметрії” і розкривається спокійною та надихаючою атмосферою.

Таким чином, робота є не лише естетичним акцентом інтер'єру, але й виконує важливу функцію психоемоційної підтримки відвідувачів освітньо-мистецького центру, гармонійно поєднуючи художню цінність і функціональність в оформленні простору.

3.2. Засоби, прийоми, техніка виконання графічної роботи

Авторська графічна композиція створена на аркуші формату А1 (600×800 мм). Основними художніми матеріалами, що використовуються для створення графічних композицій, є архівні чорнильні лайнери та олівець. За допомогою лайнера товщиною 0,1 мм можна точно і тонко відтворити фактуру, деталі та обриси об'єктів. З його допомогою можна відтворити найтонші текстури каміння та хмар і досягти необхідної графічної чіткості та виразності. Олівець, з іншого боку, можна використовувати для створення тональних переходів і м'яких, природних акцентів. Він пропонує широкий спектр сірих відтінків, що створюють атмосферу просторової глибини, легкості та емоційності.

У роботі переважно використовуються такі художні засоби виразності:

- Лінійна та перехресна штриховка. Ця класична графічна техніка дозволяє створювати глибокі текстури та підкреслювати характер поверхонь, надаючи камінню реалістичності та автентичності матеріалу. Штриховка є основним елементом, що формує деталі та об'єми в роботах.
- Градації кольорів. За допомогою цієї техніки можна створити м'які та природні тональні переходи, які створюють атмосферу м'якого світла та легких тіней, що особливо помітно при зображенні хмар. Саме ці переходи надають зображенню виразності, глибини та об'єму.

3.3. Композиційне рішення художньої роботи в матеріалі

Композиційне рішення графічної роботи базується на вертикальному форматі аркуша А1, що підсилює ефект перспективи та просторової глибини і дозволяє

погляду глядача природно рухатися вгору та вглиб композиції. Вертикальна орієнтація також гармонійно взаємодіє з обраним місцем розташування роботи в інтер'єрі, візуально “розтягуючи” стіну і створюючи ефект додаткової просторової глибини.

Основними елементами композиції є кам'яна дорога, що проходить по діагоналі від переднього плану до горизонту, масивні валуни різного розміру та багат шарові хмари, сповнені деталей. Використання діагональної побудови створює візуальну динаміку та активно залучає глядача до процесу сприйняття. Така побудова символічно відповідає основній ідеї роботи - рух вперед, процес розвитку та досягнення цілей шляхом подолання перешкод.

Візуальний баланс роботи досягається за рахунок продуманого співвідношення важких, деталізованих елементів у нижній частині (каміння та дорога) та легких, повітряних елементів у верхній частині (хмари та небо). Такий контраст робить композицію гармонійною та врівноваженою і не дає жодній з частин бути перевантаженою.

Ритмічне повторення форм каміння та хмар надає композиції візуальної стабільності, допомагає зосередитися та створює медитативний ефект. Використання негативного простору (білих ділянок на папері) ще більше посилює цей ефект, оскільки дозволяє роботі “дихати”, надаючи їй легкості та візуальної прозорості.

Таким чином, композиційне рішення роботи є продуманим і цілісним, ефективно поєднуючи символічну ідею з естетичною виразністю та забезпечуючи гармонійну взаємодію арт-об'єкту з інтер'єром.

3.4. Процес створення художньої роботи

Технічний процес складався з наступних етапів:

1. На аркушах паперу формату А5 була зроблена серія швидких лінійних начерків, щоб перевірити ракурс, пропорції кам'яних блоків і хмар, баланс світла і тіні. Кожен варіант я оцінювала за трьома критеріями: розбірливість основного силуету, ритм негативного простору та глибина перспективи. Такий

“монтаж зображення” допоміг уникнути композиційних помилок ще до переходу на великий формат [рис. 37].

2. Обраний ескіз перенесла на 800 x 600 мм, з промалюванням основних ліній горизонту.

3. Далі малювала лайнером товщиною 0.03-0,1 мм знизу вгору, щоб не розмазати свіжий колір долонею. Спочатку опрацювала тіні у заглибленнях каменів, потім - хмари.

4. Після доби висихання я двічі покрила графіку безбарвним матовим лаком-спреєм: спочатку вертикально, потім горизонтально. Це запечатує пігмент, захищає його від ультрафіолету та мінімізує ризик механічних пошкоджень під час експозиції.

3.5. Особливості розташування художньої роботи в інтер'єрному середовищі

Графічна робота розміщена на стіні в зоні, що з'єднує освітній простір із зоною відпочинку молодіжного арт-центру. Це місце є композиційним центром простору, який добре проглядається з усіх ключових точок перебування відвідувача і дозволяє максимально розкрити концептуальний зміст роботи.

Для підвішування роботи використовується чорна алюмінієва рама, яка не відволікає від власне композиції і водночас пропонує достатній захист та можливість для презентації. Робота кріпиться до стіни за допомогою прихованого підрамника, що створює враження легкості та невагомості. Висота картини підібрана таким чином, щоб її центр знаходився приблизно на рівні очей середньостатистичного відвідувача (приблизно 150-160 см від підлоги), що забезпечує оптимальне візуальне сприйняття.

Взаємодія картини з інтер'єром є гармонійною та продуманою. Монохромна кольорова гама графіки контрастує з теплими жовтими акцентами стільців і дерев'яних конструкцій стін, роблячи композицію виразним візуальним акцентом, що привертає увагу. Водночас чорно-білий мінімалізм роботи врівноважує яскравість і декоративність оточення та слугує емоційною точкою стабільності.

Форми каміння та хмар асоціюються з природними мотивами та органічно доповнюють вертикальні жалюзі та зелень на стіні. Символічне значення дороги і хмар підкреслює освітню місію простору, створюючи атмосферу спокою і зосередженості та стимулюючи творчу активність молоді. Таким чином, арт-об'єкт не лише прикрашає приміщення, а й стає важливою складовою психоемоційного благополуччя його користувачів.

Висновок до третього розділу

У третьому розділі детально розглядаються всі важливі аспекти створення авторської графічної роботи - від ідеї до технічного втілення та інтеграції в простір. Аналізується символічне навантаження зображення та обґрунтовується вибір жанру, формату, матеріалів і засобів виразності. Вертикальна композиція з динамічною діагоналлю та ритмічними елементами створює емоційно стабільне середовище та візуально підсилює інтер'єр.

Техніка виконання з використанням лайнера, олівця та градацій у монохромній гаммі дозволила досягти глибини, естетичної цілісності та функціонального ефекту. Розміщення роботи в просторі центру також було обрано з урахуванням візуальних осей, ролі світла та взаємодії з іншими елементами інтер'єру.

Таким чином, робота виконує не лише естетичну, але й комунікативну та психоемоційну функцію, гармонійно вписуючись в архітектурне середовище та сприяючи створенню змістовного, сучасного освітньо-мистецького простору.

ВИСНОВОК

В ході роботи було проаналізовано розвиток графіки та визначено її вплив на сучасні художньо-декоративні рішення інтер'єрів. Враховано український та зарубіжний досвід художнього оформлення освітньо-мистецьких просторів для молоді та проаналізовано основні психологічні принципи та законодавчі вимоги, що впливають на вибір матеріалів, технік та композиційних рішень в графіці.

Результатом роботи є авторська графічна композиція створена в жанрі станкової пейзажної графіки. Робота виконана в монохромній техніці лайнером та олівцем на аркуші формату А1. В основу композиції покладено символічне зображення стежки, що веде крізь каміння до горизонту та оточена хмарами. Цей образ символізує процес життєвого і творчого розвитку, подолання перешкод і шлях до мети.

Запропонована графічна робота органічно вписується в інтер'єр освітньо-мистецького центру і розміщується на центральній стіні, максимально використовуючи її естетичні та концептуальні якості. Завдяки монохромності та виразності форм вона врівноважує внутрішнє середовище, створюючи контраст з яскравими декоративними елементами, підкреслюючи біофілію простору та сприяючи створенню атмосфери зосередженості та комфорту.

Психоемоційний ефект роботи полягає у сприянні концентрації уваги, зниженні стресу та створенні позитивного настрою у відвідувачів центру. Отримані результати та розроблені рекомендації мають практичне значення для подальшого проектування інших освітніх та молодіжних просторів і підкреслюють важливість гармонійного поєднання графіки та дизайну інтер'єру для психологічного впливу на користувачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Історія українського мистецтва : у 5 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського ; гол. ред. Г. Скрипник. Київ : Наукова думка, 2007. Т. 5 : *Мистецтво ХХ століття*. 1048 с.
2. Історія українського мистецтва : у 5 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського ; гол. ред. Г. Скрипник. Київ : Наукова думка, 2008. Т. 1 : *Мистецтво первісної доби та стародавнього світу*. 710 с.
3. Василь Перевальський [Електронний ресурс] // Енциклопедія сучасної України : [веб-сайт]. URL: <https://esu.com.ua/article-884173> (дата звернення: 18.06.2025).
4. Гавриленко Г. І. *Садок вишневий коло хати* : ілюстрація до збірки поезії Тараса Шевченка “Кобзар”, 1963 [Електронний ресурс] // WikiArt : [веб-сайт]. URL: <https://www.wikiart.org/uk/gavrilenko-grigoriy-ivanovich/sadok-vishneviy-kolo-khati-ilyustratsiya-do-zbirki-poeziyi-tarasa-shevchenka-kobzar-1963> (дата звернення: 17.06.2025).
5. Гомбрех Е. *Історія мистецтва*. Київ : Артбук, 2019. 688 с.
6. Гогарт В. *Аналіз краси* / пер. з англ. Київ : Основи, 2017. 180 с.
7. ДБН В.2.2-3:2018 Будинки і споруди. Заклади освіти. Зі Зміною № 1. Актуалізований текст в останній редакції із внесеними змінами. Київ : Міністерство розвитку громад та територій України, 2022
8. ДБН В.2.2-9:2018 Горомадські будівлі та споруд. Основні положення із Зміною №1. Актуалізований текст в останній редакції із внесеними змінами. Київ : Мінрегіон України, 2022.
9. Джонсон Л. *Urban Landscapes: Evolution of City Painting*. Chicago : University of Chicago Press, 2012. 276 p.
10. Кларк Т. J. *The Painting of Modern Life: Paris in the Art of Manet and His Followers*. London : Thames & Hudson, 1985. 345 p.
11. Книжкові мініатюри Середньовіччя [Електронний ресурс] // Херсонський

- обласний краєзнавчий музей : [веб-сайт]. URL: <https://museum.lib.kherson.ua/knizhkovy-miniatury-serednovichchya.html> (дата звернення: 18.06.2025).
12. Куленко М. Я. *Авторська накладна графіка*. Київ : [б. в.], 2001. 124 с.
 13. Куленко М. Я. *Акцидентний шрифт як мистецтво*. Київ : Кондор, 2025. 278 с.
 14. Куленко М. Я. *Графіка шрифту*. Київ : КНУБА, 2004. 191 с.
 15. Куленко М. Я. *Графічний дизайн. Мистецтво каліграфії*. Київ : Кондор, 2021. 257 с.
 16. Куленко М. Я. *Основи графічного дизайну*. Київ : Кондор, 2015. 543 с.
 17. Лагутенко О. А. *GRAPHEIN. Нариси з української графіки*. Київ : Грані-Т, 2007. 284 с.
 18. Лагутенко О. А. *Живопис Петра Бевзи*. Київ, 2010. 176 с.
 19. Лагутенко О. А. *Михаил Степанович Ткаченко*. Київ, 2010. 144 с.
 20. Лагутенко О. А. *Українська графіка ХХ ст.* Київ : Грані-Т, 2011. 352 с.
 21. Лагутенко О. А. *Українська графіка першої третини ХХ століття*. Київ : Грані-Т, 2006. 256 с.
 22. Лагутенко О. А. *Українська книжкова обкладинка першої третини ХХ ст.* Київ, 2005. 312 с.
 23. Лещинский А. А. *Основы графики : учеб. пособие*. Гродно : ГрГУ, 2003. 194 с.
 24. Логвин Г. Н. *З глибин. Гравюри українських стародруків XVI - XVIII ст.* Київ : Дніпро, 1990. 707 с.
 25. Лінда С. М. *Архітектурне проектування громадських будівель і споруд [Текст] : навч. посіб. /С.М. Лінда; Нац. ун-т «Львів. політехніка». 2-ге вид., випр. і допов. Л. : Вид-во «Львів. політехніки», 2013. 642 с.*
 26. Максимлюк І. В. Екслібрис Івано-Франківщини ХХ - поч. ХХІ ст. // *Вісник Прикарпат. ун-ту. Мистецтвознавство*. 2018. Вип. 37. С. 3-10.
 27. Максимлюк І. В. Проблема традиції у творчості художників-графіків Івано-Франківщини // *Вісник ЛНАМ : наук. вид.* 2018. Вип. 36. С. 247-263.

28. Миронова Анна [Електронний ресурс] // Аукціонний дім “Goldens” (GS Art) : [веб-сайт]. URL: <https://gs-art.com/artists/7013/> (дата звернення: 17.06.2025).
29. Мисак Н. *Український живопис: від класики до сучасності*. Харків : Фоліо, 2021. 312 с.
30. Овчінніков В. *Історія книги: еволюція книжкової структури* : навч. посіб. Львів : Світ, 2005. 420 с.
31. Олійник О.П. *Основи дизайну інтер'єру* : навч. посіб. /О.П. Олійник, Л.Р. Гнатюк, В.Г. Чернявський. К.: НАУ, 2011. 228 с.
32. *Основи дизайну : навчальний посібник* / Ю. Білодід, О. Поліщук. К. : Вид. ПАРАПАН, 2004. 239 с.
33. Пам'ятки України. Український екслібрис. Минуле і сучасне [Електронний ресурс]. 2012. № 9. URL: https://issuu.com/culture.ua/docs/пу_9_2012_web_skor (дата звернення: 07.04.2025).
34. Плотнікова В. В., Прокопів П. М. *Спецкурс: Графіка* : програма курсу та метод. рекомендації. Івано-Франківськ : Сімик, 2018. 48 с.
35. Поліщук А. А. *Теорія та практика графіки* : навч. посіб. Київ : Ун-т ім. Бориса Грінченка, 2015. 309 с.
36. Поліщук А. А. *Теорія та практика графіки* : навч. посібник. Київ : Ун-т ім. Грінченка, 2015. 212 с.
37. Резніченко М. *Художня графіка. Змістові модулі 1, 2* : навч.-метод. посіб. для студ. худож.-граф. ф-тів. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2011. 272 с.
38. Селівачов М.Р. *Лексикон української орнаментики*. Київ: ТОВ “Задруга”, 2009. 406 с.
39. Селівачов М.Р. *Лексикон української орнаментики*. Київ: ТОВ “Задруга”, 2009. 406 с.
40. *A guide to mosaics in Greece* [Електронний ресурс] // Helen Miles Mosaics : [веб-сайт]. URL: <https://helenmilesmosaics.org/mosaics-miscellaneous/guide-mosaics-greece/> (дата звернення: 18.06.2025).
41. Albrecht Dürer. *The Four Horsemen of the Apocalypse (Death, Famine, Pestilence*

- and War*), 1498 [Електронний ресурс] // WikiArt : [веб-сайт]. URL: <https://www.wikiart.org/uk/albrecht-dyurer/the-four-horsemen-of-the-apocalypse-death-famine-pestilence-and-war-1498> (дата звернення: 18.06.2025).
42. Bisonte Magdaleniense policromo [Електронний ресурс] // Wikimedia Commons. URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:9_Bisonte_Magdaleniense_pol%C3%A9Dromo.jpg (дата звернення: 18.06.2025).
43. Boime A. *The Academy and French Painting in the Nineteenth Century*. New Haven ; London : Yale University Press, 1971. 432 p.
44. Creative Hubs Network. IZONE Creative Hub (Kyiv) : фотогалерея [Електронний ресурс] / Creative Hubs Network : [веб-сайт]. URL: <https://creativehubs.net/hub.php?id=72> (дата звернення: 19.06.2025).
45. Hanya memberi tak harap kembali. Bandung [Електронний ресурс] // Ruangrupa : [веб-сайт]. URL: <https://www.ruangrupa.org/en/selected-project/hanya-memberi-tak-harap-kembali-bandung> (дата звернення: 18.06.2025).
46. Hieroglyphic writing [Електронний ресурс] // Encyclopædia Britannica : [веб-сайт]. URL: <https://www.britannica.com/topic/hieroglyphic-writing/Relationship-of-writing-and-art> (дата звернення: 18.06.2025).
47. Impact Hub Odessa. Інтер'єр з рослинами, софітами та м'якими зонами (фото) [Електронний ресурс] // Google Maps : [веб-сайт]. URL: <https://maps.app.goo.gl/vLdTMRu5BThJAF46A> (дата звернення: 19.06.2025).
48. Impact Hub Odessa. Загальний вигляд конференц-зали під час події (фото) [Електронний ресурс] // Google Maps : [веб-сайт]. URL: <https://maps.app.goo.gl/L4LXovx92F2pNt7X7> (дата звернення: 19.06.2025).
49. Impact Hub Odessa. Коворкінг з кольоровими стільцями й «календарем подій» (фото) [Електронний ресурс] // Google Maps : [веб-сайт]. URL: <https://maps.app.goo.gl/GVwtSTHRVjYL6NMv7> (дата звернення: 19.06.2025).

50. Impact Hub Odessa. Мінікінотеатр із різнокольоровими стільцями (фото) [Електронний ресурс] // Google Maps : [веб-сайт]. URL: <https://maps.app.goo.gl/kjGY6eEAfF8T54ZLA> (дата звернення: 19.06.2025)
51. Impact Hub Odessa. Простір із дерев'яними столами, лампами й полицями (фото) [Електронний ресурс] // Google Maps : [веб-сайт]. URL: <https://maps.app.goo.gl/yxQtVe11K1yAsoA96> (дата звернення: 19.06.2025).
52. Lascaux painting [Електронний ресурс] // Wikimedia Commons. - URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lascaux_painting.jpg (дата звернення: 18.06.2025).
53. Lloguer i cessió d'espais [Електронний ресурс] // Espai Jove La Fontana : [веб-сайт]. URL: <https://lafontana.org/lloguer-i-cessio-despais/> (дата звернення: 18.06.2025).
54. Refugio's story Social inclusion in Berlin becomes reality [Електронний ресурс] // Involve.blog : [веб-сайт]. URL: <https://www.involve.blog/fr/storie/refugios-story-social-inclusion-in-berlin-become-s-reality/> (дата звернення: 18.06.2025).
55. Rent - Hub Osvitoria [Електронний ресурс] // Hub Osvitoria : [веб-сайт]. URL: <https://hub.osvitoria.org/rent/> (дата звернення: 18.06.2025).
56. ruru gakko [Електронний ресурс] // Ruangrupa : [веб-сайт]. URL: <https://www.ruangrupa.org/en/selected-project/ruru-gakko> (дата звернення: 18.06.2025).
57. We don't have any message today [Електронний ресурс] // Ruangrupa : [веб-сайт]. URL: <https://www.ruangrupa.org/en/selected-project/we-dont-have-any-message-today> (дата звернення: 18.06.2025).
58. Wilson N. *Moss Walls: The Best Interior Decor Option* [Електронний ресурс] // Medium : [веб-сайт]. URL: <https://medium.com/@norawilson/moss-walls-the-best-interior-decor-option-d504625e161e> (дата звернення: 18.06.2025).

59. Woodup Amazon Custom Akupanel Wooden Slat Acoustic Aku Panels Slated [Електронний ресурс] // Made-in-China : [веб-сайт]. URL: <https://euroyal.en.made-in-china.com/product/ImYpqMtwYPWl/China-Woodup-A-mazon-Custom-Akupanel-Wooden-Slat-Acoustic-Aku-Panels-Slated.html> (дата звернення: 18.06.2025).
60. Сергій Якутович [Електронний ресурс] // Я Галерея : [веб-сайт]. URL: <https://yagallery.com/authors/sergij-yakutovich> (дата звернення: 21.04.2025).
61. Степовик Д. В. *Леонтій Тарасевич і українське мистецтво бароко*. Київ : Наукова думка, 1986. 235 с.
62. Степовик Д. В. *Українська графіка XVI - XVIII століть*. Київ : Наукова думка, 1982. 331 с.
63. Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна Колористика інтер'єру : навч. посібник /О.І. Сєдак, О.Ю. Запорожченко; Нац. академія образотворч. мистецтва і архіт. 2-ге вид., доп. Київ : Каравела, 2020. 279 с.
64. Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна Образотворче мистецтво та колір в інтер'єрі : навч. посібник /Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна. Київ : Каравела, 2020. 320 с.
65. Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна Твори мистецтва в колірному вирішенні інтер'єрів громадських будинків : монографія /Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна. Київ : Каравела, 2020. 309 с.
66. Третьяк Ю.В. Основи проектування інтер'єру : конспект лекцій для студ. спец. 022 "Дизайн", 023 "Образотворче мист.", 191 "Архіт. та містобуд." /Ю.В. Третьяк; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ : КНУБА, 2020. 81 с.
67. Третьяк Ю.В. Художнє конструювання і дизайн інтер'єру : конспект лекцій для студ. II курсу спец. 6.020208 "Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво" /Київськ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ : КНУБА, 2007. 60 с.

ДОДАТКИ

Рис. 1 Сергій Якутович “Похорон” 1987 [60].

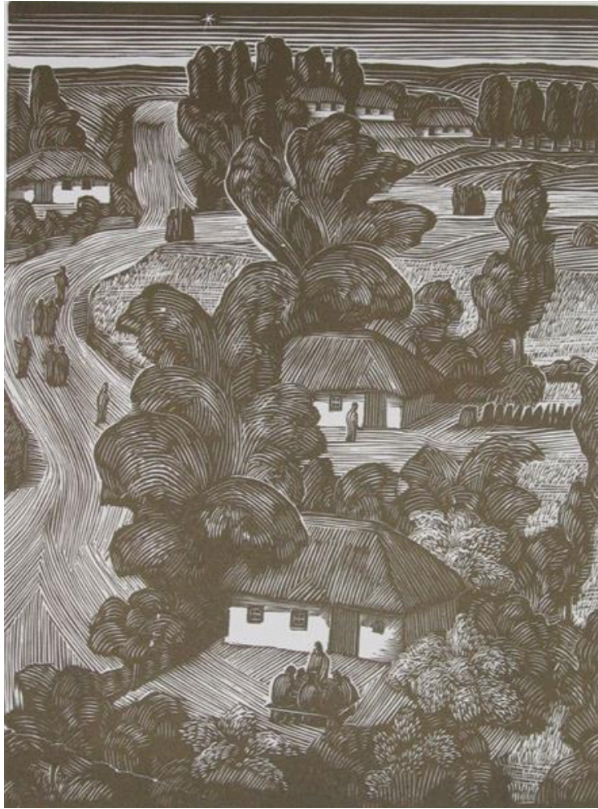

Рис. 2. Григорій Гавриленко “Садок вишневий коло хати...” (ілюстрація до “Кобзаря” Т. Шевченка) [4].

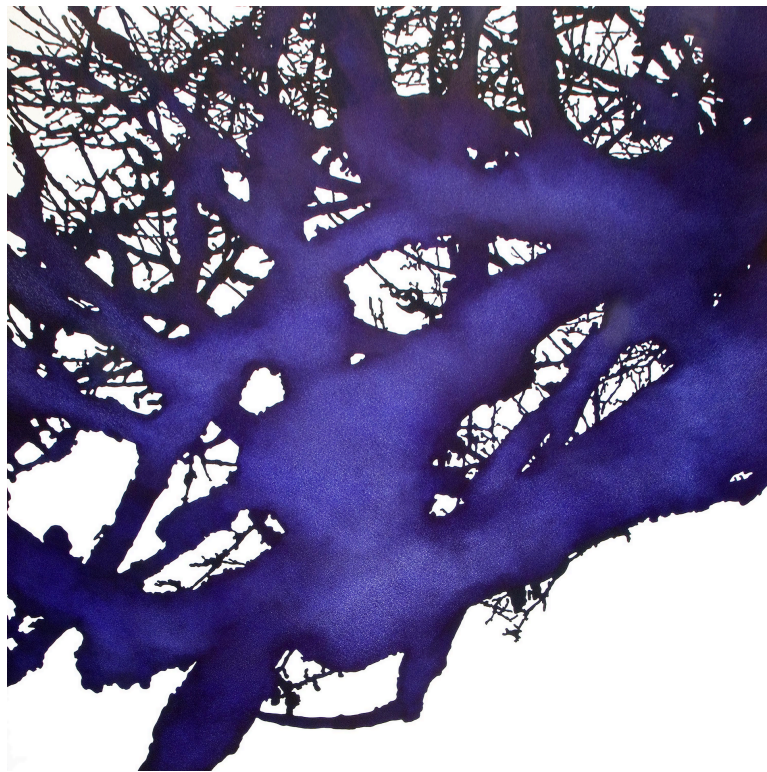

Рис. 3. Анна Миронова “Опало листя. Весь світ одного кольору. Лише вітер гуде” (Мацуо Басьо), 2014 [28].

рис. 4 Анна Миронова “Грудень”, 2013 [28].

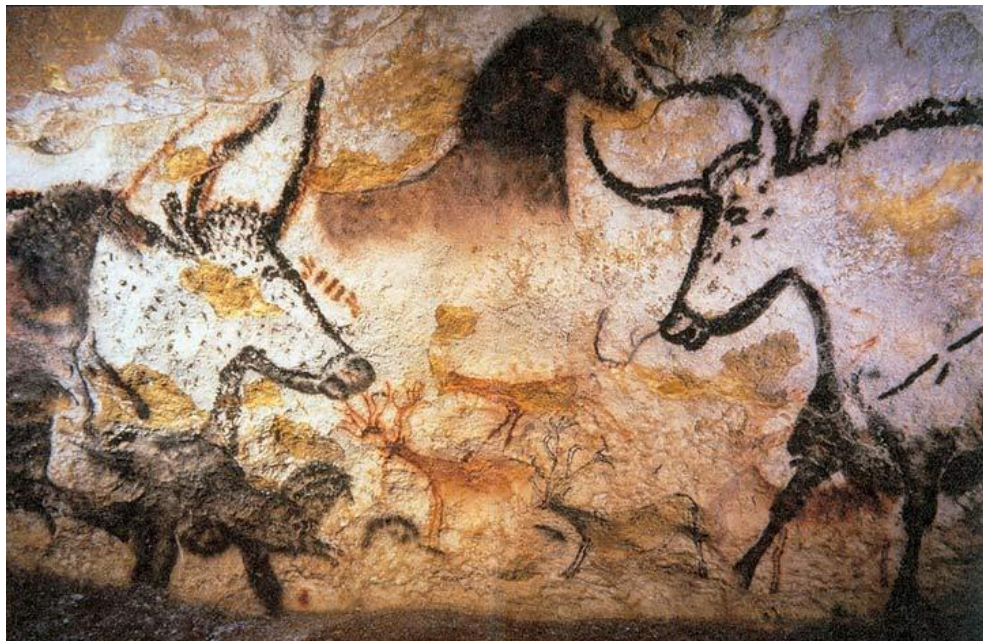

Рис. 5. Наскельні малюнки в печері Ласко [52].

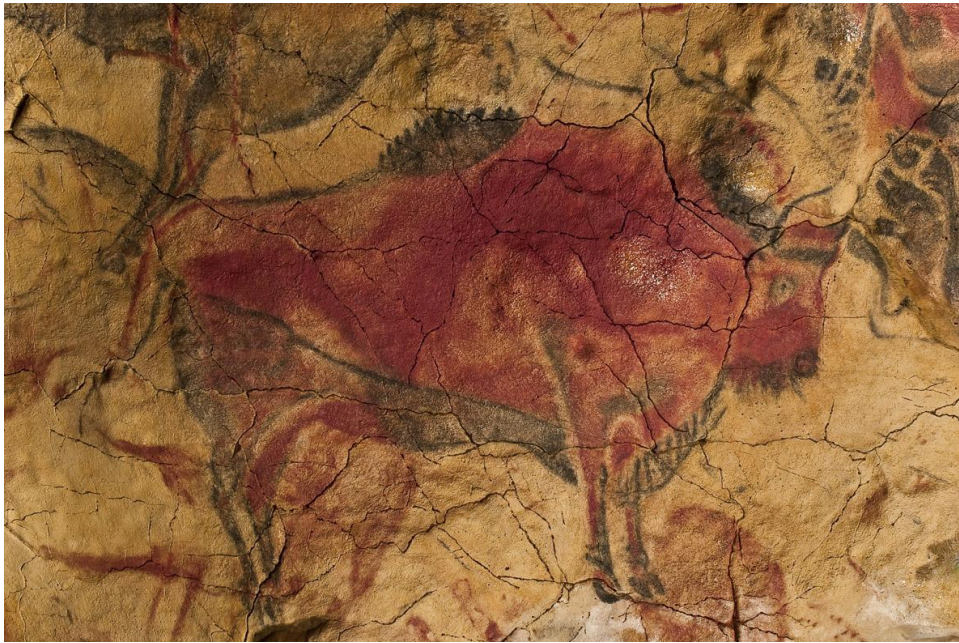

Рис. 6. Наскельні малюнки в печері Альтаміра [42].

Рис. 7. Ієрогліфи на храмі, поблизу сучасного Каум-Умбу, Єгипет [46].

Рис. 8. Нерейда верхи на морському кентаврі. Археологічний музей Спарти, Греція. 3 століття нашої ери [40].

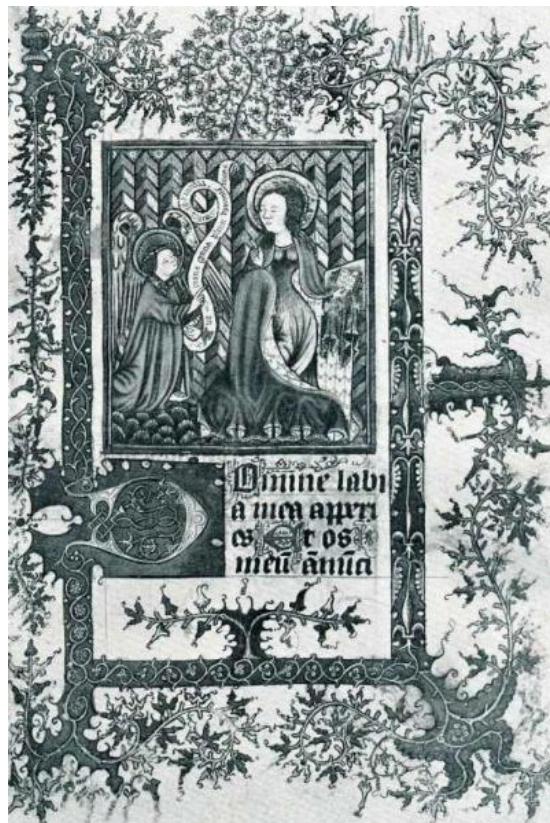

Рис. 9. Середньовічна книжкова мініатюра Благовіщення. З “Livre D’heures” XIV ст. [11].

Рис. 10. Альбрехт Дюрер “The Four Horsemen of the Apocalypse, Death, Famine, Pestilence and War”, 1498 [41].

Рис. 11. Інтер'єр Refugio під час ярмарку/нетворкінгу [54].

Рис. 12. Лаунж-зона культурно-освітнього центру Refugio, Берлін [54].

Рис. 13. Робоча майстерня Ruangrupa (*ruru gakko*) - коворкінг-простір [55].

Рис. 14. Фестиваль-ярмарок “Nanya memberi tak harap kembali”, Джакарта [45].

Рис. 15. Експозиційна інсталяція “We don’t have any message today” [57].

Рис. 16. Зала-трансформер Espai Jove La Fontana (освітня/виставкова конфігурація)
[53].

Рис. 17. Конференц-зал Espai Jove La Fontana [53].

Рис. 18. Мультифункційна аудиторія / воркшоп-кімната Espai Jove La Fontana [53].

Рис. 19. Конференц-зал IZONE Creative Hub [44].

Рис. 20. Менша навчальна аудиторія / кімната для нарад IZONE Creative Hub [44].

Рис. 21. Креативна переговорна з декоративною стіною з фетрових куль IZONE Creative Hub [44].

Рис. 22. Біофільний дизайн: вертикальна стіна зі стабілізованого моху в зоні ресепшн [58].

Рис. 23. Приклад вертикальної рейкової панелі з дерева [59].

Рис. 24. 3D-візуалізація: робота інтегрована у стіну навпроти входу.

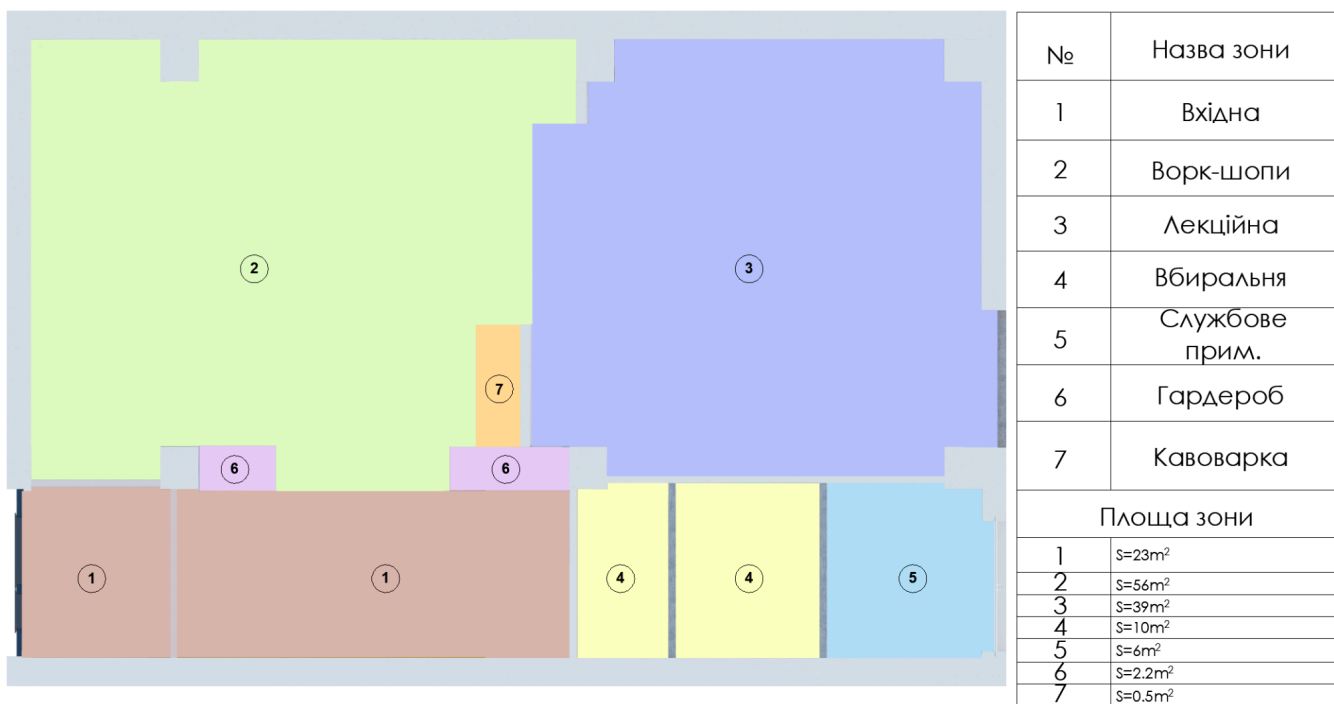

Рис. 25. Функціональне зонування простору освітнього центру.

Рис. 26. Вид на конференц-зал.

Рис. 27. Вид на зону неформального спілкування.

Рис. 28. Вид на рецепцію.

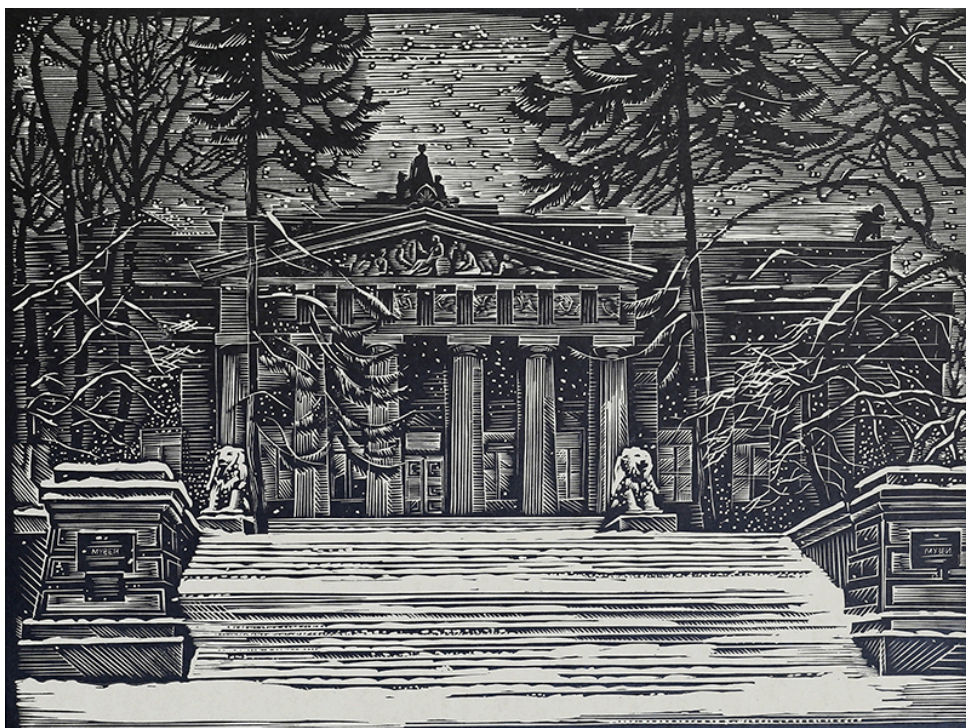

Рис. 29. Василь Перевальський “Національний художній музей”, 1983 р. Папір, гравюра на пластику [3].

Рис. 30. IZONE Creative Hub [44].

Рис. 31. IZONE Creative Hub [47].

Рис. 32. Impact Hub Odessa [48].

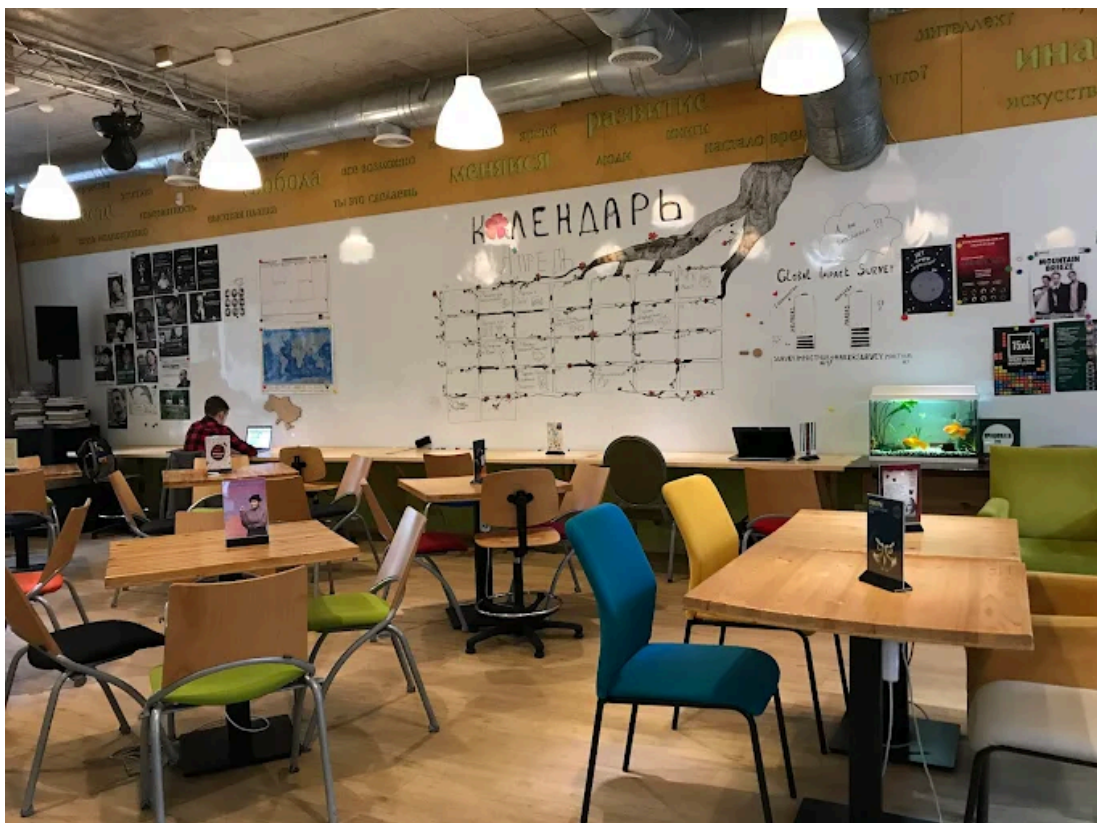

Рис. 33. Impact Hub Odesa [49].

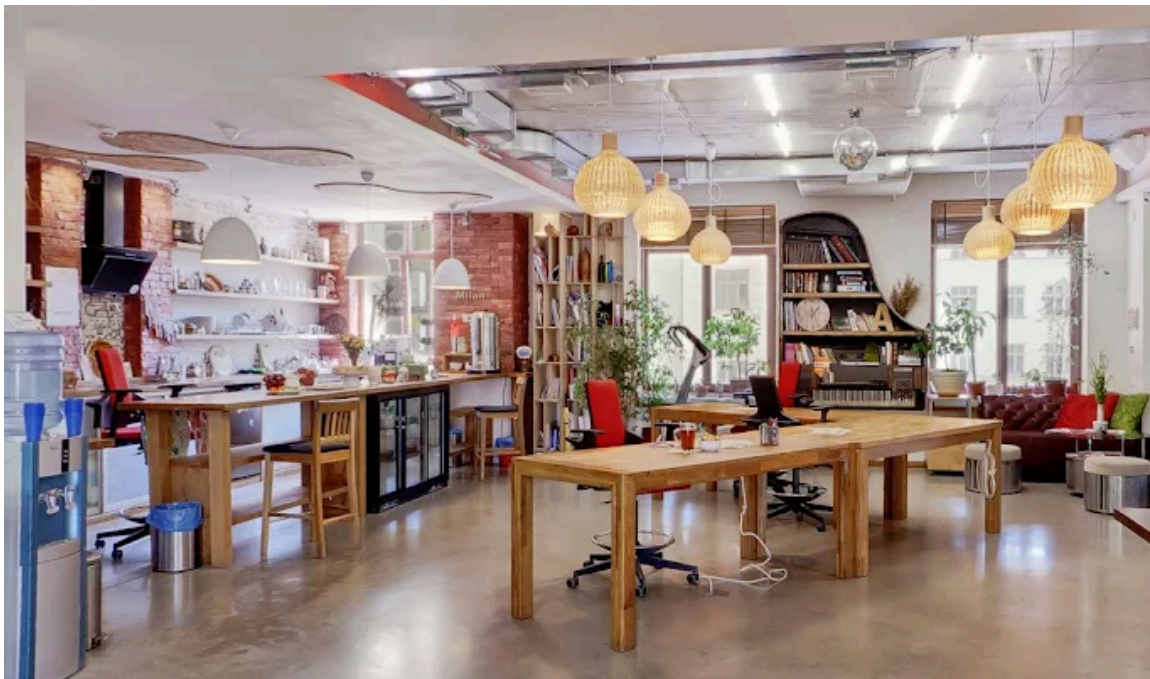

Рис. 34. Impact Hub Odesa [51].

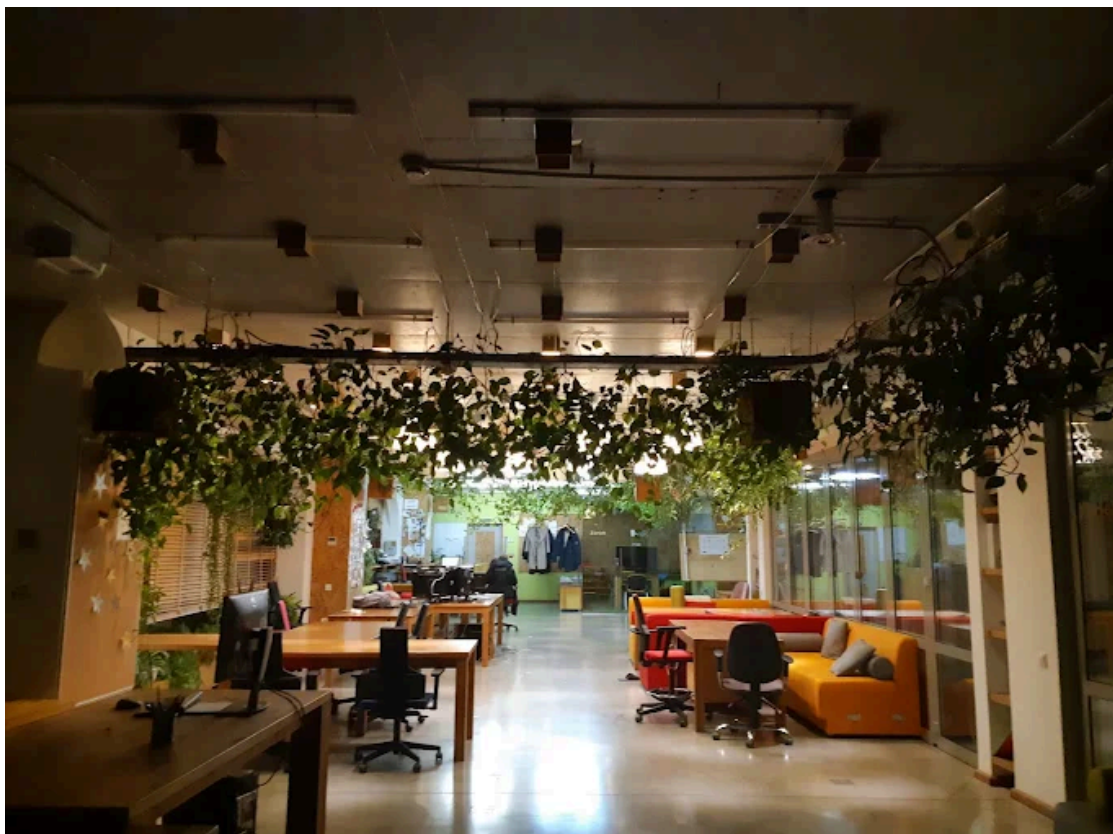

Рис. 35. Impact Hub Odesa[47].

рис. 36 Impact Hub Odesa [50].

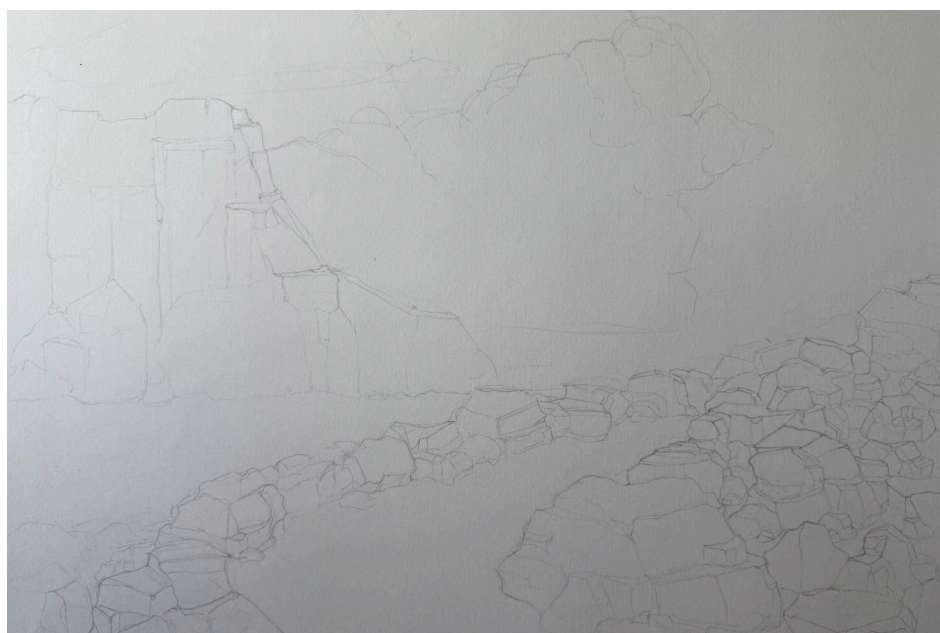

Рис. 37. Ескіз художньої роботи на аркуші формату А5.

Рис. 38. Розгортка однієї зі стін.

Рис 39. Художня робота, вписана в інтер'єр приміщення.

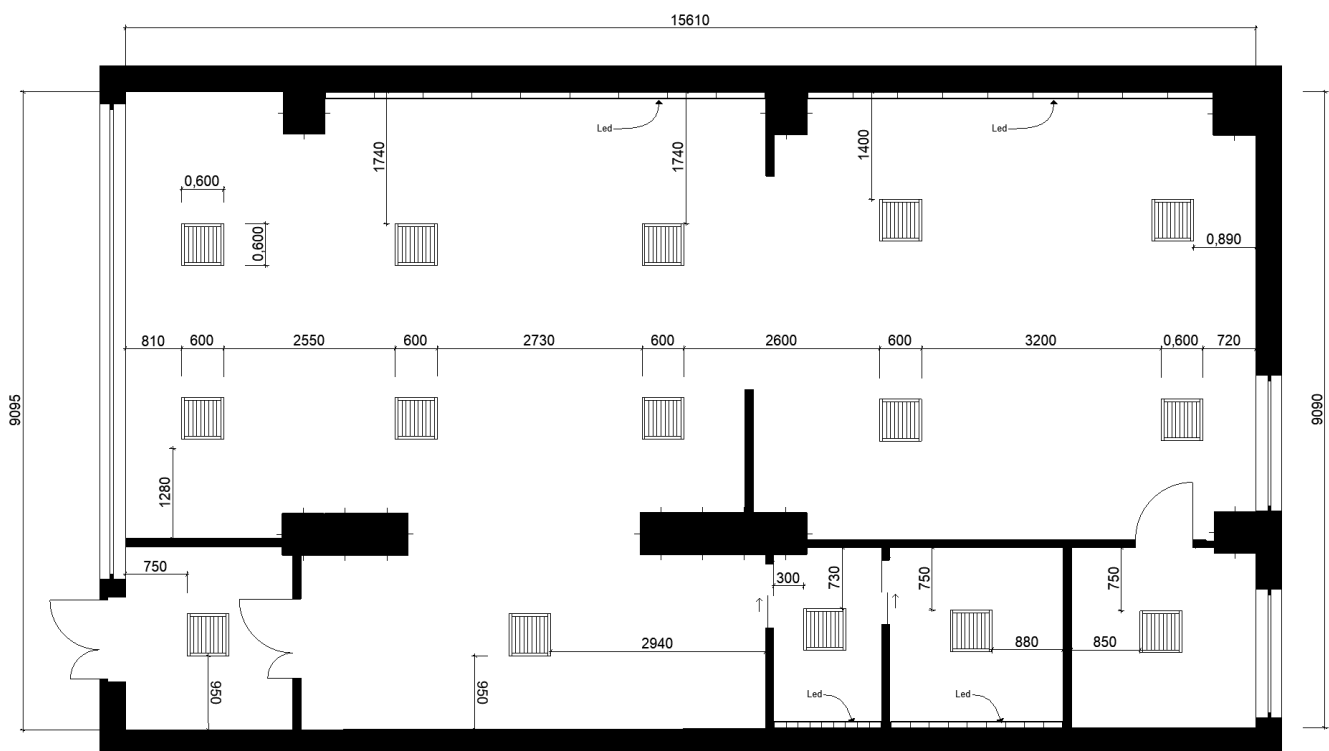

Рис. 40. План освітлення навчально-мистецького центру для молоді.

рис. 41 Авторська графічна робота.